

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Експортний потенціал підприємства»

(на матеріалах ПрАТ "ДТЕК Київські електромережі", м. Київ)

Студентки 2 курсу, 1М групи,
спеціальності 051 «Економіка»
спеціалізації «Міжнародна
економіка»

Кострульової
Катерини Денисівни

Науковий керівник
канд. екон. наук, доцент

Студінський
Володимир
Аркадійович

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук, професор

Кудирко
Людмила Петрівна

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»	5
1.1. Аналіз міжнародного ринку електроенергії.....	5
1.2. Аналіз господарської і фінансово-економічної діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»	14
Висновки до розділу 1.....	26
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ.....	28
2.1. Роль та місце ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на українському ринку електроенергії.....	28
2.2. Аналіз експортної діяльності та оцінка експортного потенціалу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі».....	37
Висновки до розділу 2.....	39
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КОМПАНІЇ	41
3.1. Обґрунтування напрямів удосконалення експортного потенціалу компанії.....	41
3.2. Прогноз ефективності запропонованих заходів	46
Висновки до розділу 3.....	55
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
ДОДАТКИ	63

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах глобалізації виявлення внутрішніх резервів розширення діяльності підприємства як на зовнішньому так і на внутрішньому ринку є одним з ключових факторів розвитку без залучення додаткових ресурсів. Значну роль у формуванні закордонних ринків збуту та забезпеченні конкурентоспроможності підприємства відіграє формування потужного експортного потенціалу. В системі економічного потенціалу експортоорієнтованого підприємства експортний потенціал розглядається як невід’ємна складова, виражена в потенційних обсягах поставок на експорт конкурентоспроможних товарів. Економічний потенціал експортоорієнтованого підприємства можна визначити як кошти і ресурси, які реально можуть бути мобілізовані і використані підприємством для досягнення заданої в рамках внутрішньофірмового планування виробничо-комерційної мети на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Проблематика пошуку напрямків розвитку експортного потенціалу на підприємстві освітлена в наукових роботах таких авторів як: В. М. Бегма, І. А. Волкова, М. А. Дудченко, С. Є. Клименко, Н. В. Крилова, О. А. Шестакова та ін.

Метою написання роботи виступає дослідження теоретично-практичних аспектів експортного потенціалу та розробка практичних рекомендацій напрямків щодо його удосконалення.

Досягнення поставленої мети обумовлене наступними **завданнями**:

- провести аналіз міжнародного ринку електроенергії;
- провести аналіз господарської та фінансово-економічної діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»;
- визначити роль ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на українському ринку електроенергії;
- здійснити аналіз експортної діяльності та оцінити ефективність експортного потенціалу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»;

- обґрунтувати напрями удосконалення експортного потенціалу компанії;
- провести економічне обґрунтування запропонованого проекту.

Об’єктом дослідження є процес формування і розвитку експортного потенціалу підприємства.

Предметом дослідження виступають практичні аспекти удосконалення експортного потенціалу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі».

Інформаційну базу дослідження складають офіційні документи, статистичні дані світових організацій, статистичні дані підприємства.

Публікації. За результатами виконання випускної кваліфікаційної роботи опубліковано 1 статтю: Експортний потенціал підприємства в галузі електроенергії// Зб. наук. ст. студ. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019.

Структура роботи. Загальний обсяг випускної кваліфікаційної роботи становить 62 сторінки. Робота містить 26 таблиць та 8 рисунків. До її структури входить 6 додатків. Список використаних джерел налічує 33 найменування.

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ТОВ ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»

1.1. Аналіз міжнародного ринку електроенергії

Основним напрямом розвитку світової сучасної електроенергетики є створення потужних енергетичних об'єднань (ЕО), що охоплюють величезні території з десятками мільйонів мешканців. Створення могутніх ЕО супроводжується ускладненням структури генерувальних потужностей і схеми системоутворюючих електричних мереж, а також значним ускладненням систем диспетчерського і протиаварійного керування. Разом з тим, створення потужних ЕО забезпечує значний економічний ефект і підвищує надійність електропостачання споживачів.

Основними чинниками, що забезпечують підвищення економічного ефекту при створенні потужних ЕО, є:

- зниження сумарної встановленої потужності, необхідної для покриття максимуму навантаження ЕО в цілому за рахунок поєднання графіків навантаження окремих електроенергетичних систем (ЕЕС), що входять до складу ЕО;
- зниження аварійного резерву потужності ЕО за рахунок взаємодопомоги паралельно працюючих ЕЕС;
- зниження ремонтного резерву потужності, що полегшує проведення капітальних ремонтів;
- укрупнення ЕЕО і збільшення одиничної потужності агрегатів, що дозволяє понизити вартість кіловата нової генерувальної потужності, підвищити продуктивність праці при будівництві і експлуатації ЕЕО завдяки переважному введенню на ТЕС високоекономічних енергоблоків великої потужності зі зменшеними питомими витратами палива;
- підвищення надійності електропостачання і якості електроенергії завдяки підтримці більш стабільних значень частоти і напруги;

– раціональне вирішення комплексних гідроенергетичних проблем на основі створення великих каскадів ГЕС, потужності і ресурси яких можуть бути використані при їх роботі у складі потужних ЕО, що забезпечує додаткову економію палива;

– зменшення труднощів, викликаних позаплановими відхиленнями балансів потужності і електроенергії окремих ЕЕС, через що можуть бути знижені резерви, призначені для компенсації позапланових відхилень [30].

Основні відомості щодо найпотужніших світових ЕО наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Основні відомості щодо найпотужніших енергетичних об'єднань у 2018 році

Енергетичні об'єднання	Територія, тис. км ²	Споживання електроенергії, ТВт*год./рік	Виробництво електроенергії, ТВт*год./рік	Максимальне навантаження, ГВт	Встановлена потужність електростанцій, ГВт			
					Всього	АЕС	ГЕС	ТЕС
Схід США та Канади	5154	2690	2950	508	722	90	169	326
Захід США, Канади та Мексика	3108	764	874	112	158	9	111	38
Росія	5100	771	791	127	192,6	21,3	40	163,4
UCPTE	2818	1531	1558	251	414,2	98,2	108	208
NORDEL	1228	363	366,7	55	88,7	12,4	47,3	28,1
Японія:								
Схід	119	359	408	58	67,7	14,2	13,8	9,6
Захід	173	495	556	78	97,8	16,7	21,2	59,8

Джерело: побудовано на основі [30].

Електроенергетика в цілому та багато її складових є природними монополіями. Особливістю, властивою виробництву електроенергії (тісний режим підключення одночасно діючих електростанцій та електростанцій споживачів, неможливість зберігання електроенергії, швидкість розподілу на величезній території перехідних аварійних процесів) на відміну від інших природних монополій (газопостачання, водопостачання) є жорсткий та оперативний контроль режиму ЕЕС [29].

З метою обмеження негативних властивостей природних монополій, які перешкоджають розумній конкуренції та захищають інтереси споживачів, в більшості країн з розвинутою галуззю та електроенергетикою працюють регіональні чи національні (федеральні) регуляторні комісії, які погоджують тарифи на електроенергію. Вони контролюють відносини між виробниками та постачальниками електроенергії, з одного боку, та її споживачами, з іншого.

Основними напрямками діяльності з реформування електроенергетики в більш конкурентоспроможному та ефективному секторі є: приватизація (головним чином - корпоратизація) електроенергетичних компаній; реструктуризація галузі; дерегуляція (послаблення державного регулювання).

Для світової електроенергетики, а особливо для електроенергетики розвинених країн, реструктуризація структури галузі характеризується широким розгортанням процесів реалізації вищезазначених напрямків. Одним з найбільш ефективних інструментів підвищення ефективності енергетичного сектору є впровадження оптових ринків електроенергії (WEM) [31].

Державна власність на електроенергетичні підприємства (центрального уряду, муніципалітети, штати чи провінції), як правило, є загальною для всіх підсистем виробництва електроенергії. Роль уряду особливо поширена в підсистемах генерації та передачі електромереж високої напруги, тоді як приватні інвестори найчастіше працюють у секторі розподілу електроенергії. У той же час вертикально інтегровані енергокомпанії є досить поширеними у ряді країн (США, Німеччина, Японія), що забезпечують реалізацію всіх функцій виробництва електроенергії, включаючи розподіл та продаж електроенергії.

Найбільше комунальних підприємств, що належать державі у Франції (лише 5% дистрибуційного бізнесу зосереджено в муніципалітетах) та Португалії (близько 5% приватної енергетики знаходиться у приватній власності).

Повністю приватизована електроенергія в Англії, Японії (кінцеві споживачі мають близько 15% виробничої потужності) та Бельгії (належить муніципалітетам та кінцевим споживачам на 5% виробничих потужностей, власності муніципалітетів - близько 20% розподільних мереж) [31].

У США понад 70% виробничих потужностей (приблизно 30% належать урядам, муніципалітетам та іншим організаціям) та понад 75% мереж розподілу є приватною власністю. Власність органів місцевого самоврядування набула широкого поширення в Австрії (100% мереж та 85% генерації), Канаді (основні мережі - 99%, мережах генерації та розподілу - 80%) та Нідерландах (100% мереж і 85% генерації). У Норвегії державі належить близько 30% генеруючих потужностей і 75% основних мереж, у Швеції - 100% основних мереж, половина генеруючих потужностей і розподільних мереж.

Мета перетворень, які здійснюються в електроенергетичному секторі різних країн світу, є різною. Перш за все, вони визначаються станом електроенергетичної галузі на момент реформування, економічним станом країни, обсягами інвестицій в електропостачання. В результаті перетворень планується досягнення таких результатів:

- підвищення ефективності функціонування галузі;
- створення конкурентних відносин між виробниками і постачальниками електроенергії;
- зниження тарифів на електроенергію;
- створення сприятливих умов для промислових споживачів [31].

Нижче приведені короткі узагальнені відомості щодо мети (1) і методів (2) реформування електроенергетики в деяких країнах.

– Норвегія:

(1). Прагнення підвищити ефективність використання надлишку потужності.

(2). Відкритий доступ до всіх мереж всіх охочих: великих споживачів, виробників електроенергії, малих споживачів, торговців, збереження

вертикально інтегрованих енергокомпаній, розділення виробництва і фінансового обліку, збереження державних енергокомпаній [31].

– Швеція:

- (1). Підвищення ефективності галузі.
- (2). Оперативна дезінтеграція (вироблення і продаж електроенергії відокремлені від її передачі), збереження державної власності.

– Колумбія:

- (1). Дерегулювання економіки з метою підвищення ефективності, стимулювання інвестицій і підтримки промисловості.
- (2). Оперативна дезінтеграція, державна власність, створення законодавчої основи для приватизації.

– Іспанія:

- (1). Використання надлишку потужності в енергетичних компаніях.
- (2). Часткова оперативна дезінтеграція, посилення конкуренції і зниження впливу державного планування, наявність як приватної, так і державної власності.

– США:

- (1). Необхідність гарантування значної свободи доступу до електропередавальної мережі.
- (2). Стимулювання конкуренції на оптовому ринку електроенергії. Дозвіл вільного доступу до мережі електроенергії, оперативна дезінтеграція, яка розділяє передавання електроенергії і її вироблення, заохочення приватної власності.

– Великобританія:

- (1). Необхідність підвищити ефективність галузі, використання надлишку потужності і заохочення інвестицій [31].
- (2). Оперативна дезінтеграція виробництва і передавання електроенергії, приватизація підприємств енергетичної галузі.

– Чилі:

(1). Ліквідація важкого фінансового стану енергетичних підприємств унаслідок інфляції і субсидування тарифів впродовж багатьох років.

(2). Оперативна дезінтеграція двох державних енергокомпаній, приватизація.

– Аргентина:

(1). Необхідність відновити інвестиції і значно підвищити надійність електропостачання, що знизилася в результаті економічної кризи 90-х років.

(2). Оперативна дезінтеграція (генерування, передавання, розподілення), приватизація.

– Перу:

(1). Підвищення ефективності керування, вихід на новий рівень електрифікації, забезпечення споживання електроенергії, що швидко росте.

(2). Оперативна дезінтеграція (генерування, передавання, розподілення), приватизація [31].

– Австралія:

(1). Підвищення ефективності системи з надмірною капіталізацією для відновлення конкурентоспроможності.

(2). Оперативна дезінтеграція (генерування, передавання, розподілення), майбутня приватизація [31].

Аналіз наведеної інформації показує, що форми реалізації ринкових відносин в енергетичному секторі значно відрізняються в різних країнах: дезінтеграція виробництва електроенергії здійснюється повністю в шести країнах і частково в двох; повна приватизація була проведена лише у трьох країнах (Чилі, Великобританія та Аргентина) та готується у двох країнах (Перу та Австралія).

Таким чином, можна стверджувати, що зміцнення ринкових відносин є гнучким процесом, який багато в чому визначається сучасним станом та історією виробництва та розвитку електроенергії відповідної країни. У цьому випадку недоцільний догматизм та спроби копіювати що-небудь одне в

одного. Натомість потрібне ретельне вивчення досвіду різних країн, вибір найкращих рішень та ретельне застосування їх на практиці.

Перебудова електроенергії в різних країнах відбувалася по-різному: ні дезінтеграція, ні приватизація не відбувалися в Норвегії, Швеції та Колумбії. В Іспанії планується часткова реструктуризація та поступове впровадження конкуренції без істотної зміни балансу між державними та приватними енергетичними компаніями. У США, де процес реформи щойно розпочався, приватні електроенергетичні компанії, що мають вільний доступ до основної електромережі, повинні бути функціонально дезінтегровані, при цьому важливу роль відіграє загальна інформаційна система про стан основної електромережі, в які ОРЕ реалізовані. Великобританія, Чилі, Аргентина, Перу та австралійський штат Вікторія зазнали глибоких перетворень в енергетичному секторі, включаючи повну приватизацію. У той же час кожна з країн назвала свої причини глибоких перетворень: Великобританія - перевищення потужностей, Чилі, Аргентина та Перу - недостатня кількість інвестицій та низька якість обслуговування; Австралія - це обидві вищезгадані причини [27].

У Норвегії спостерігалось перевищення потужностей та неефективне використання ресурсів, але регуляторна роль держави зберігалася. Підкреслюється необхідність конкуренції в деяких частинах країни для вирішення питання будівництва інших видів енергоносіїв, окрім дуже дорогих гідроелектростанцій. У Норвегії найвідкритіший ОРЕ у світі. Норвежці кажуть, що їх основними досягненнями є зниження цін та посилення конкуренції у виробництві електроенергії та енергопостачанні. Будь-який споживач може вільно вибрати свого постачальника електроенергії. З'явилися нові гравці ринку - брокери та торговці. З 1991 року тарифи на споживання електроенергії впали на 20-30%, а ціни на передачу - на 2-3%.

В Аргентині оптові ціни на електроенергію постійно знижуються, а приватні інвестиції зростають. Одним з найефективніших інструментів

підвищення ефективності роботи OPE та зниження тарифів на вироблену та споживану електроенергію є посилення конкуренції між відповідними учасниками OPE. Після кількох років обговорень Рада міністрів електроенергетики ЄС прийняла рішення про лібералізацію відносин на західноєвропейському ринку електроенергії [27].

Австралія (штат Вікторія) вирішила надати доступ до OPE кінцевим споживачам з встановленою потужністю 10 МВт і більше. Країни NORDEL (Фінляндія, Данія, Норвегія та Швеція) створюють міжнародну відкриту OPE. Розвивається робота над посиленням конкуренції у OPE в США. Федеральна комісія з енергетики США прийняла два накази, один з яких заохочує доступ до електроенергії за рахунок продажу електроенергії третьою стороною, а другий зобов'язує власника мережі надавати всім організаціям OPE повну інформацію про стан мережі [31].

Таким чином, конкуренція стає головним фактором, що визначає ефективність відповідних суб'єктів OPE - енергетичних компаній, незалежних виробників електроенергії, кінцевих споживачів. Можна виділити такі основні сфери посилення конкуренції в електроенергетиці: конкуренція між постачальниками електроенергії за споживача (вільний вибір споживачем постачальника електроенергії); конкуренція між виробниками електроенергії за участь у її постачанні на OPE; вільний доступ постачальників та покупців електроенергії до електричних мереж, в яких працюють оптовий та роздрібний ринки електроенергії.

Конкуренція в електроенергетиці існує багато років, головним чином у постачанні палива. Порівнюючи постачання палива з постачальниками на ринку палива, компанія обирає найбільш економічне рішення. Оскільки витрати на паливо становлять більше половини загальної вартості виробництва електроенергії, зниження витрат пального забезпечує значну економію енергетичним компаніям, що використовують теплові електростанції. Конкуренція між електроенергетичними компаніями існує також під час продажу електроенергії великим комунальним споживачам, а

також у взаємозв'язку з незалежними електростанціями (блокчейни промислових підприємств). Конкуренція проявляється також у таких сферах: будівництво, експлуатація та право власності на електростанції; будівництво, право власності та експлуатація магістральних ліній електропередачі та розподільних мереж; постачання електроенергії в межах та за її межами відповідної енергетичної асоціації; торгівля електроенергією з іншими енергокомпаніями та незалежними постачальниками [31].

Конкуренція між країнами або районами однієї країни значною мірою залежить від державної політики, яка визначає допустимі типи електростанцій та їх екологічні характеристики, податки, імпорту та експорту електроенергії, екологічні закони. На конкуренцію впливають також місцеві та регіональні критерії надійності.

У всіх країнах великі споживачі можуть будувати власні станції для повного усунення або зменшення використання придбаної електроенергії. У цих випадках найбільш ефективно використовувати промислові теплові електростанції, що працюють паралельно з електростанцією. Національна енергетична політика, як правило, підтримує промислові ТЕЦ, вітрову, сонячну та інші енергетичні установки, які використовують відновлювану енергію. Наприклад, у Фінляндії майже третина всієї електроенергії виробляється в промислових енергоблоках. Закон США, заохочуючи створення промислових ТЕЦ та маломасштабних відновлюваних джерел енергії, зобов'язує енергокомпанії купувати електроенергію, вироблену з ТЕЦ та на таких електростанціях.

У той же час надійність ЕЕС та систем енергопостачання, які забезпечують споживання електроенергією споживачів на величезних територіях, є найважливішим завданням, яке потребує координації управління ТЕС та ЕО як єдиного технологічного утворення. Забезпечення електропостачання є важливою економічною проблемою, оскільки великі перебої в електроенергії призводять до значних економічних втрат.

Таким чином, координація операцій з ЄЕС та ЕО з боку централізованих органів управління забезпечує значний економічний ефект.

1.2. Аналіз господарської і фінансово-економічної діяльності ТОВ ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»

ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» – найбільша приватна вертикально-інтегрована енергетична компанія України. ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» розвиває бізнеси з видобутку природного газу і вугілля, відновлюваної та теплової генерації електроенергії, розподілу електроенергії електромережами, постачання електроенергії клієнтам, впровадження енергоефективних рішень, зарядці електромобілів [33].

Проведемо аналіз економічного стану підприємства, використовуючи фінансову звітність ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (Додатки А-В). У табл. 1.2 проаналізуємо дані Балансу підприємства.

Таблиця 1.2

Горизонтальний та вертикальний аналіз балансу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» упродовж 2014-2018 рр.

Показники	31.12.2014		31.12.2015		31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018		Відхилення 2018 /2014 рр.	
	Тис. грн	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Активи												
Необоротні активи	21069 36	46,18	1932301	42,37	1837006	32,05	2257641	47,46	2103599	47,18	+266593	+14,51
Оборотні активи	23698 52	53,82	3659153	57,63	3890199	67,92	2494963	52,50	2349094	52,76	-1541105	-39,62
- запаси	50132 1	11,08	227314	4,12	318760	5,56	324712	6,83	500226	11,22	+181466	+56,93
- дебіторська заборгованість	64523 1	13,98	523695	8,8	570550	9,96	539017	11,33	648325	14,54	+77775	+13,63
- грошові кошти	12136 95	27,02	2174306	44,56	3000889	52,36	1631139	34,29	1200058	26,92	-1800831	-60,01
- інші оборотні активи	0	0	0	0	0	0	95	0	485	0,01	+485	x
Інші активи	5798	0,12	3531	0,04	3851	0,07	4001	0,08	5814	0,13	+1963	+50,97

Продовження табл. 1.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Всього активів	4463529	100	4972260	100	5731056	100	4756605	100	4458507	100	-1272549	-22,20
Пасиви												
Власний капітал	2856325	63,98	3697834	57,12	2995396	52,27	3079836	64,75	2872187	64,42	-123209	-4,11
Поточні зобов'язання	1591236	35,12	2236589	42,35	2735660	47,73	1676769	35,25	1586320	35,58	-1149340	-42,01
- кредиторська заборгованість	1425985	30,95	1836593	32,12	2127821	37,13	1055636	22,19	1416029	31,76	-711792	-33,45
- інші поточні зобов'язання	169896	3,79	485236	7,93	607839	10,61	621133	13,06	170291	3,82	-437548	-71,98
Всього пасивів	4463529	100	4972260	100	5731056	100	4756605	100	4458507	100	-1272549	-22,20

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (Додатки А-В).

Упродовж 2014-2018 рр. відбулося зменшення валюти Балансу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на 1272549 тис. грн. або на 22,20%, що сталося у зв'язку із скороченням оборотних активів підприємства на 1541105 тис. грн. або на 39,62% (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Динаміка оборотних та необоротних активів ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за 2014-2018 рр., тис. грн.

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (Додатки А-В).

У 2018 р., порівняно з 2014 р., зменшення оборотних активів підприємства відбулося у зв'язку із скороченням грошових коштів на 181466 тис. грн. або на 60,01%. Натомість, протягом 2014-2018 рр. спостерігаємо

зростання величини необоротних активів ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на 266593 тис. грн. або на 22,20%.

Упродовж 2014-2018 рр. найбільшу частку у структурі активів ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» займають оборотні активи – 53,82 % у 2014р., 57,63% у 2015 р., 67,92% у 2016 р., 52,50% у 2017 р. та 52,76% у 2018 р. Це вказує на відсутність високоліквідних активів на досліджуваному підприємстві. Збільшення суми необоротних активів сталося за рахунок зростання довгострокових фінансових інвестицій (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Структура активів ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за 2014-2018 рр.,%

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (Додатки А-В).

Упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо зменшення оборотних активів у структурі загальних активів ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (з 53,82% у 2014 р. до 52,76% у 2018 р.).

Функціонування ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» потребує інвестування значної частки капіталу в довгострокові матеріальні активи, які фізично існують, виконують роль засобів праці, становлять основу потужностей ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» і називаються основними засобами. На рис. 1.3 зображена структура основних засобів

ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за останні 5 років у відносному співвідношенні.

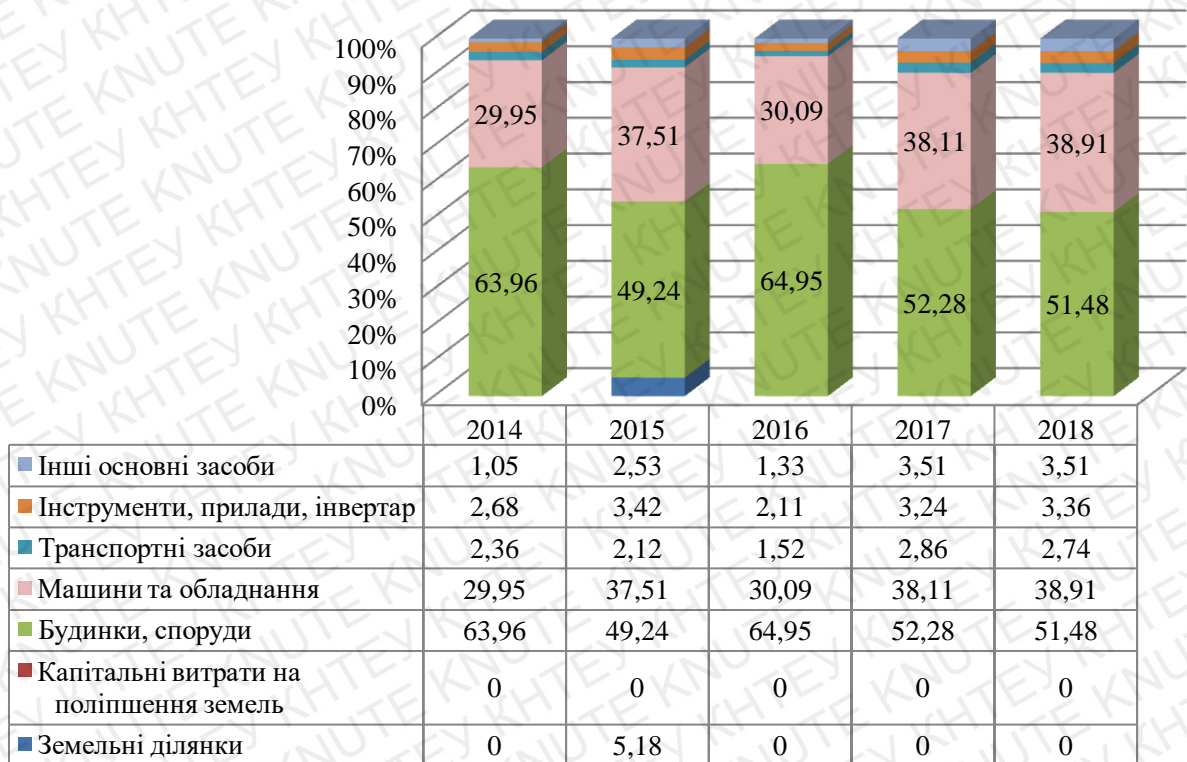

Рис. 1.3. Структура основних засобів ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за 2014-2018 рр., %

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (Додатки А-В).

У 2014 році у структурі основних засобів будинки і споруди займали майже 63,96%, а на 2018 рік склали 51,48%, у грошовому еквіваленті ця різниця склала 369669,1 тис. грн. На другому місці – це машини та обладнання, їх частка за 5 років збільшилась майже на 23%. Частка транспортних засобів незначною мірою зросла, але максимальне значення мала у 2017 році – 2,86%. Збільшилась і частка наявних інструментів, приладів та інвентарю за 3 роки до 3,36%. А частка інших основних засобів за 2017-2018 рр. не змінилась і складає 3,5%.

Аналізуючи склад основних засобів та ефективність формування амортизаційної політики в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» важливо дослідити їхній стан, моральний та фізичний знос (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

**Показники руху та технічного стану основних засобів та
ефективності формування амортизаційної політики ПрАТ «ДТЕК
Київські електромережі»**

Показник	Нормати вне значення	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Відхилення абсолютне	
							2018 до 2014	2018 до 2017
1.Коефіцієнт зносу ОЗ	<0,5	0,51	0,47	0,43	0,53	0,58	0,07	0,05
2.Коефіцієнт придатності	>0,5	0,49	0,52	0,57	0,47	0,42	-0,07	-0,05
3.Коефіцієнт оновлення	>0,1	0,03	0,02	0,05	0,04	0,01	-0,02	-0,03
4.Коефіцієнт вибуття	>0,1	0,07	0,06	0,09	0,01	0,01	-0,06	0

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (Додатки А-В).

З табл. 1.3 видно, що з 2017 року коефіцієнт зносу став перевищувати нормативне значення, у 2018 році цей показник збільшився ще на 0,05% і склав 0,58%. Тобто, у 2018 році основні засоби на підприємстві були придатними до функціонування лише на 42%.

Аналізуючи пасиви ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі», варто відзначити, що упродовж 2014-2018 рр. спостерігаємо скорочення фінансових ресурсів підприємства на 1272549 тис. грн. або на 22,30% (рис. 1.4).

Так, упродовж 2014-2018 рр. скорочення фінансових ресурсів ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» відбулося у зв'язку із зменшенням власного капіталу на 123209 тис. грн. або на 4,11% та зменшення поточних зобов'язань підприємства на 1149340 тис. грн. або на 42,01%. Позитивним моментом у діяльності підприємства було скорочення позикового капіталу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі». Зокрема, упродовж 2014-2018 рр. відбулося збільшення частки власного капіталу у загальній структурі капіталу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» – 48,54% у 2014 р., 49,72% у 2015 р., 52,27% у 2016 р., 64,75% у 2017 р. та 64,42% у 2018 р, що позитивно вплинуло на діяльність підприємства та на його інвестиційну привабливість.

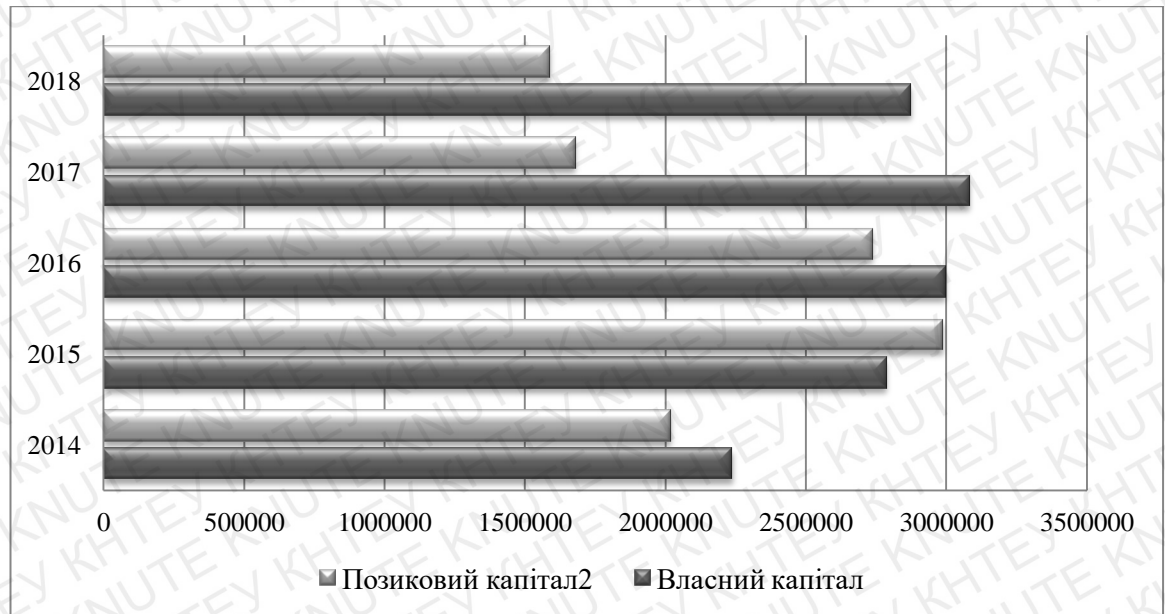

Рис. 1.4. Динаміка складових капіталу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за 2014-2018 рр.,%

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (Додатки А-В).

Прибуток ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» утворюється з надходжень від виробничої діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат, а також сплати податків та інших обов'язкових платежів, що встановлені чинним законодавством України. У табл. 1.4 проаналізуємо основні показники Звіту про фінансові результати ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі».

Таблиця 1.4

Динаміка основних показників Звіту про фінансові результати в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» упродовж 2014-2018 рр. (тис. грн.).

Показники	2014	2015	2016	2017	2018	Відхилення 2018 / 2014 рр.	
						Тис. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3952417	4580156	5100881	6012007	7500928	+3548511	+47,05
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2698752	2925530	3026140	3479625	4235986	+1537234	+39,98
Валовий прибуток	1452636	1654626	2074741	2532382	3264942	+1812306	+57,37

Продовження табл. 1.4

1	2	3	4	5	6	7	8
Інші операційні доходи	39526	43761	61902	50463	475630	+436104	+168,36
Адміністративні витрати	122536	155530	199769	218413	290112	+167576	+45,22
Витрати на збут	824563	896813	973691	1155447	1542806	+718243	+58,45
Інші операційні витрати	8126	6357	18942	39919	7881	-245	-5,28
Фінансові результати від операційної діяльності	586932	639687	944241	1169066	1899773	+1312841	+121,20
Інші фінансові доходи	395862	442666	259772	131628	123470	-272392	-62,47
Інші доходи	38563	43788	28867	46475	16851	-21712	-41,63
Фінансові витрати	1887	1910	1359	1601	10477	+8590	+670,93
Інші витрати	22693	40996	2967	2059	24603	+1910	+49,22
Податок на прибуток від звичайної діяльності	459634	157538	223529	257085	372284	+87350	+66,55
Чистий прибуток	895268	925697	1005025	1086424	1632730	+627705	+62,46
Елементи операційних витрат							
Матеріальні затрати	2359848	2636128	2811295	3127817	3912789	+1552941	+39,18
Витрати на оплату праці	235987	257612	322614	398984	516416	+280429	+60,07
Відрахування на соціальні заходи	75268	77396	57560	73810	87297	+12029	+51,66
Амортизація	269896	297814	302494	369152	412330	+142434	+36,31
Інші операційні витрати	685923	715281	724579	895960	1156857	+470934	+59,66
Всього операційних витрат	3425698	3984231	4218542	4865723	6085689	+2659991	+94,26

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (Додатки А-В).

Отже, у 2018 р., порівняно з 2014 р., спостерігаємо зростання чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на 3548511 тис. грн. або на 47,05%. Також відбулося зростання собівартості наданих послуг на 1537234 тис. грн. або на 39,98%, що вплинуло на зростання валового прибутку підприємства на 1812306 тис. грн. або на 57,37%. Варто відзначити, що у 2014-2018 рр. ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» вело прибуткову діяльність (чистий прибуток склав 895268 тис. грн. у 2014 р., 925697 тис. грн. у 2015 р., 1005025 тис. грн. у 2016 р., 1086424 тис. грн. у 2017 р. та 1632730 тис. грн. у 2018 р.).

Протягом 2014-2018 рр. відбулося збільшення операційних витрат підприємства на 2659991 тис. грн. або на 94,26%. Варто відзначити, що зростання операційних витрат в основному відбулося за рахунок збільшення матеріальних витрат на 1552941 тис. грн. або на 39,18%. Також протягом досліджуваного періоду спостерігаємо збільшення таких статей операційних

витрат як: витрат на оплату праці на 280429 тис. грн. або на 60,07%; відрахувань на соціальні заходи на 12029 тис. грн. або на 51,66%; амортизації на 142434 тис. грн. або на 36,31%; інших операційних витрат на 470934 тис. грн. або на 59,66%.

Проведемо дослідження динаміки та структури доходів та витрат ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Показники динаміки складових доходів та витрат ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» протягом 2014-2018 рр., тис. грн.

Показники	2014		2015		2016		2017		2018		Відхилення 2018 / 2014 рр.	
	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%
Доходи												
Чистий дохід	5100881	93,57	4580156	94,23	5426258	97,21	6012007	96,34	7500928	92,41	+2400047	+47,05
Інші операційні доходи	61902	1,14	43761	1,24	44563	0,69	50463	0,81	475630	5,86	+413728	+668,36
Фінансові доходи	259772	4,77	442666	3,64	122365	1,98	131628	2,11	123470	1,52	-136302	-52,47
Інші доходи	28867	0,53	43788	0,89	38562	0,12	46475	0,74	16851	0,21	-12016	-41,63
Всього доходів	5451422	100	5306731	100	5631748	100	6240573	100	8116879	100	+2665457	+48,89
Витрати												
Собівартість продукції	3026140	71,66	2925530	82,21	3125896	76,23	3479625	71,06	4235986	69,31	+1209846	+39,98
Операційні витрати	1192402	28,24	1258632	17,57	1295632	23,58	1413779	28,87	1840799	30,12	+648397	+54,38
Фінансові витрати	1359	0,03	1456	0,12	1412	0,10	1601	0,03	10477	0,17	+9118	+670,93
Інші витрати	2967	0,07	3156	0,10	1828	0,09	2059	0,04	24603	0,40	+21636	729,22
Всього витрат	4222868	100	4188744	100	4424768	100	4897064	100	6111865	100	+1888997	+44,73
Елементи операційних витрат												
Матеріальні затрати	2811295	66,64	2912563	65,23	3025896	63,12	3127817	64,28	3912789	64,29	+1101494	+39,18
Витрати на оплату праці	322614	7,65	356315	8,82	378546	8,93	398984	8,2	516416	8,49	+193802	+60,07
Відрахування на соціальні заходи	57560	1,36	64251	1,46	69856	1,51	73810	1,52	87297	1,43	+29737	+51,66
Амортизація	302494	7,17	335687	7,54	356245	8,81	369152	7,59	412330	6,78	+109836	+36,31
Інші операційні витрати	724579	17,18	752563	16,95	821568	17,63	895960	18,41	1156857	19,01	+432278	+59,66
Всього операційних витрат	4218542	100	4421379	100	4652111	100	4865723	100	6085689	100	+1867147	+44,26

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (Додатки А-В).

Відповідно до даних табл. 1.5, варто відзначити, що протягом 2014-2018 рр. спостерігаємо збільшення загальних доходів ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на 2665457 тис. грн. або на 48,89%, що сталося за рахунок зростання чистої виручки підприємства на 2400047 тис. грн. або на 47,05% та інших операційних доходів на 413728 тис. грн. У структурі загальних доходів ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» найбільша частка припадає на чисту виручку підприємства – 93,57% у 2014 р., 94,23% у 2015 р., 97,21% у 2016 р., 96,34% у 2017 р. та 92,41% у 2018 році.

Також доцільно зазначити, що упродовж 2014-2018 рр. відбулося збільшення величини загальних витрат в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на 1888997 тис. грн. або на 44,73%. Зростання загальних витрат підприємства у 2018 р., порівняно з 2014 р., було спровоковане збільшенням значення таких статей витрат як: собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) на 1209846 тис. грн. або на 39,98% (збільшення собівартості реалізованої продукції свідчить про погіршення ступеня використання усіх ресурсів підприємства); інших витрат на 21636 тис. грн.; збільшення операційних витрат на 648397 тис. грн. та фінансових витрат на 9118 тис. грн.

Аналіз та оцінка фінансового стану ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» є необхідним етапом для розробки фінансових планів та прогнозів підприємства та представлення його майбутнім імпортерам, для розробки фінансової стратегії, у тому числі для фінансового оздоровлення підприємства в цілому. Під фінансовим станом ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» розуміють міру його забезпеченості необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями. Це позитивно впливає на діяльність підприємства. Проведемо аналіз коефіцієнтів фінансового стану, використовуючи дані фінансової звітності за 2014 – 2018 рр. (додатки А-В):

1. Аналіз ліквідності підприємства (табл. 1.6).

Таблиця 1.6

**Динаміка показників ліквідності в ПрАТ «ДТЕК Київські
електромережі» за 2014-2018 роки**

Показники	Роки					Відхилення		
	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	2017 / 2014	2018 / 2017	2018 / 2014
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,097	1,112	0,988	0,973	0,757	-0,124	-0,216	-0,340
Коефіцієнт проміжної ліквідності	1,306	1,325	1,298	1,294	1,166	-0,012	-0,128	-0,140
Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	1,422	1,433	1,453	1,488	1,481	+0,066	-0,007	+0,059
Власний оборотний капітал	1154539	1053625	923659	818194	762774	- 336345	- 55420	- 391765

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (Додатки А-В).

Так, протягом 2014-2018 рр. спостерігаємо скорочення таких показників ліквідності: коефіцієнта абсолютної ліквідності на 0,340 та коефіцієнта проміжної ліквідності на 0,140. Також, слід відзначити, що власний оборотний капітал зменшився на 391765 тис. грн. Скорочення показників ліквідності підприємства свідчить про відсутність можливості у ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» забезпечити свої короткострокові зобов'язання з найбільше легко реалізованої частини активів – оборотних коштів.

2. Оцінка показників ділової активності в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (табл. 1.7).

Таким чином, аналізуючи дані табл. 1.7, можна сказати, що коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості протягом 2014-2018 рр. збільшився на 2,308; натомість спостерігаємо скорочення оборотності кредиторської заборгованості на 0,314. У зв'язку із зростанням оборотності дебіторської та скороченням оборотності кредиторської заборгованостей, спостерігаємо зменшення середнього періоду погашення дебіторської заборгованості на 5

днів та збільшення періоду погашення кредиторської заборгованостей на 6 днів.

Таблиця 1.7

Динаміка показників ділової активності в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за 2014-2018 роки

Показники	Роки					Відхилення		
	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	2017/ 2014	2018/ 2017	2018 / 2014
Оборотність дебіторської заборгованості	11,241	11,689	12,231	12,846	13,549	+1,605	+0,703	+2,308
Оборотність кредиторської заборгованості	4,651	4,532	4,377	4,473	4,337	-0,178	-0,136	-0,314
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	32	30	28	28	27	-4	-1	-5
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	78	76	78	82	84	+3	+3	+6
Оборотність постійних активів	2,707	2,798	2,886	2,937	3,44	+0,230	+0,503	+0,733
Оборотність активів	0,953	1,121	1,132	1,146	1,628	+0,193	+0,482	+0,675
Оборотність чистих активів	1,251	1,895	2,145	2,397	2,559	+1,146	+0,162	+1,308
Оборотність товарно-матеріальних запасів	11,083	10,126	10,657	10,815	10,27	-0,268	-0,545	-0,813
Період обороту товарно-матеріальних запасів, днів	33	32	32	34	36	+1	+2	+3
Тривалість операційного циклу, днів	65	64	63	62	62	-3	0	-3
Тривалість фінансового циклу, днів	-13,07	-15,23	-18,12	-19,436	-21,678	-6	-2	-9

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (Додатки А-В).

Зростання собівартості від надання електроенергії вплинуло на збільшення оборотності активів на 0,675. Позитивною тенденцією господарської діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» є зростання

оборотності чистих активів на 1,308. У 2018 р., порівняно з 2014 р., відбулося скорочення оборотності товарно-матеріальних запасів на 0,813, що негативно позначилося на збільшенні періоду обороту товарно-матеріальних запасів на 3 дні. Також, слід відзначити, що протягом 2014-2018 рр. відбулося зменшення тривалості операційного та фінансового циклу на 3 та 9 днів.

3. Аналіз показників фінансової стійкості в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (табл. 1.8).

Таблиця 1.8

**Динаміка показників фінансової стійкості та платоспроможності в
ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за 2014-2018 рр.**

Показники	Роки					Відхилення		
	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	2017 / 2014	2018 / 2017	2018 / 2014
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,523	0,564	0,624	0,647	0,644	+0,124	-0,003	+0,121
Коефіцієнт фінансової залежності	1,913	1,945	1,625	1,544	1,552	-0,369	+0,008	-0,361
Коефіцієнт заборгованості	0,477	0,498	0,375	0,353	0,356	-0,124	+0,003	-0,121
Відношення заборгованості до власного капіталу	0,913	0,928	0,854	0,544	0,552	-0,369	+0,008	-0,361

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (Додатки А-В).

Так, протягом 2014-2018 рр. відбулося збільшення коефіцієнта автономії на 0,121, що пов'язано із зменшенням поточних зобов'язань підприємства. Також скорочення поточних зобов'язань вплинуло на зменшення коефіцієнта залежності та коефіцієнта заборгованості підприємства. Позитивним моментом у діяльності є зменшення показника відношення заборгованості до власного капіталу підприємства на 0,361.

4. Оцінка показників рентабельності в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (табл. 1.9).

Таблиця 1.9

Аналіз показників рентабельності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за 2014-2018 рр. (%)

Показники	Роки					Відхилення		
	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	2017 / 2014	2018 / 2017	2018 / 2014
Рентабельність активів	18,781	19,221	20,216	20,718	35,436	+1,938	+14,718	+16,656
Рентабельність власного капіталу	30,031	32,456	34,521	35,766	54,863	+5,735	+19,097	+24,832
Рентабельність продажу	18,511	18,989	19,312	19,446	25,327	+0,935	+5,881	+6,816
Рентабельність чистих активів	30,031	32,021	34,245	35,766	54,863	+5,735	+19,097	+24,832
Рентабельність оборотних активів	27,264	29,689	33,587	36,618	78,437	+9,354	+41,819	+51,173

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (Додатки А-В).

Отже, протягом 2014-2018 рр. відбулося зростання рентабельності активів на 16,656%; рентабельності власного капіталу на 24,832%; рентабельності продажу на 6,816%; рентабельності чистих активів на 24,832%; рентабельності оборотних активів на 51,173% – це сталося у зв'язку із збільшенням величини чистого прибутку підприємства. Протягом 2014-2018 рр. відбулося зростання чистого прибутку ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на 627705 тис. грн. або на 62,46%). Зростання чистого прибутку підприємства відбулося у зв'язку із збільшенням потужностей ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» у секторі продажу електроенергії.

Висновки до розділу 1

Отже, у першому розділі випускної кваліфікаційної роботи проведено аналіз міжнародного ринку електроенергії. Для світової електроенергетики і особливо для електроенергетики розвинених країн перебудова структури

галузі характеризується широким розгортанням процесів реформування електроенергетики в більш конкурентоспроможну та приватизація галузі. Одним з найбільш дієвих інструментів підвищення ефективності роботи енергетичного сектору є запровадження оптових ринків електричної енергії. Значну увагу було приділено аналізу господарської та фінансово-економічної діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі». ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» розвиває бізнеси з видобутку природного газу і вугілля, відновлюваної та теплової генерації електроенергії, розподілу електроенергії електромережами, постачання електроенергії клієнтам, впровадження енергоефективних рішень, зарядці електромобілів. У роботі проведено аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства. Так, у 2018 р., порівняно з 2014 р., спостерігаємо зростання чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на 2400047 тис. грн. або на 47,05%. Також відбулося зростання собівартості наданих послуг на 209846 тис. грн. або на 39,98%, що вплинуло на зростання валового прибутку підприємства на 1190201 тис. грн. або на 57,37%. Варто відзначити, що у 2014-2018 рр. ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» вело прибуткову діяльність (чистий прибуток склав 895268 тис. грн. у 2014 р., 925697 тис. грн. у 2015 р., 1005025 тис. грн. у 2016 р., 1086424 тис. грн. у 2017 р. та 1632730 тис. грн. у 2018 р.).

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ

2.1. Роль та місце ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на українському ринку електроенергії

Електроенергію в Україні генерують кілька видів електростанцій: атомні, теплові, гідро- та такі, що працюють на відновлюваних джерелах енергії. Якщо порівняти обсяги виробництва електроенергії цими генераціями у 2017 та 2018 роках, то позитивна динаміка прослідковується для всіх видів станцій, крім атомних. Для останніх обсяги виробництва у 2018 році впали на 1,4% порівняно з попереднім (рис. 2.1)

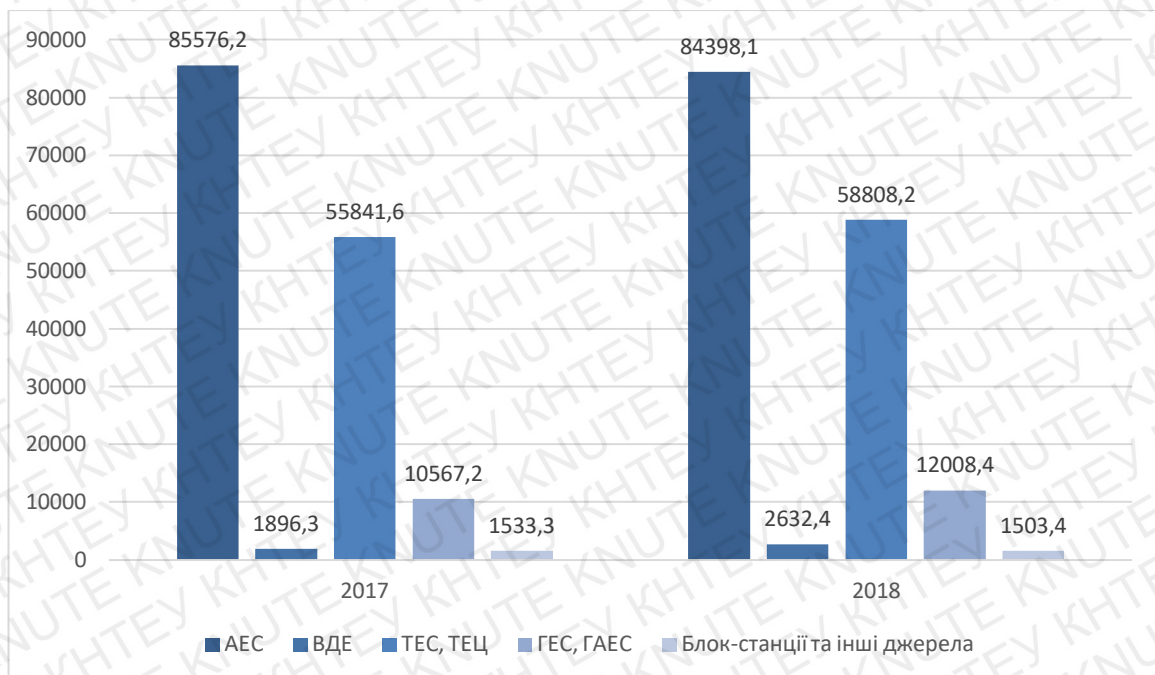

Рис. 2.1. Обсяги виробництва електроенергії в об'єднаній енергосистемі України (2017-2018; млн.. кВт год)

Джерело: побудовано автором по даним з офіційного сайту Державної служби статистики.

Оператором чотирьох українських атомних електростанцій є державна компанія НАЕК «Енергоатом». Підприємство виробляє найбільше

електроенергії в Україні, але через те що це найбільш небезпечний вид генерації держава його недофінансовує, що може призвести до тяжких наслідків.

Монополістом в галузі теплоелектростанцій є ДТЕК, що виробляє понад 75% від загального виробітку ТЕС. ТЕС холдингу виробили 36,46 млрд кВт*г з 40,52 млрд кВт*г загальної генерації ТЕС у 2018 році.

Виробником в сегменті гідроенергії є державна компанія «Укргідроенерго» - оператор великих гідроакumuлюючих електростанцій. Але через значне субсидіювання вугільної генерації коштів компанії не вистачає.

У сегменті відновлювальних джерел енергії найбільшим гравцем є китайська компанія CNBM, яка володіє сонячними станціями. Також потужним гравцем виступає ДТЕК, який активно розбудовує вітряні та сонячні станції.

Загальну частку основних виробників електроенергії в Україні можна подати таким чином (рис. 2.2)

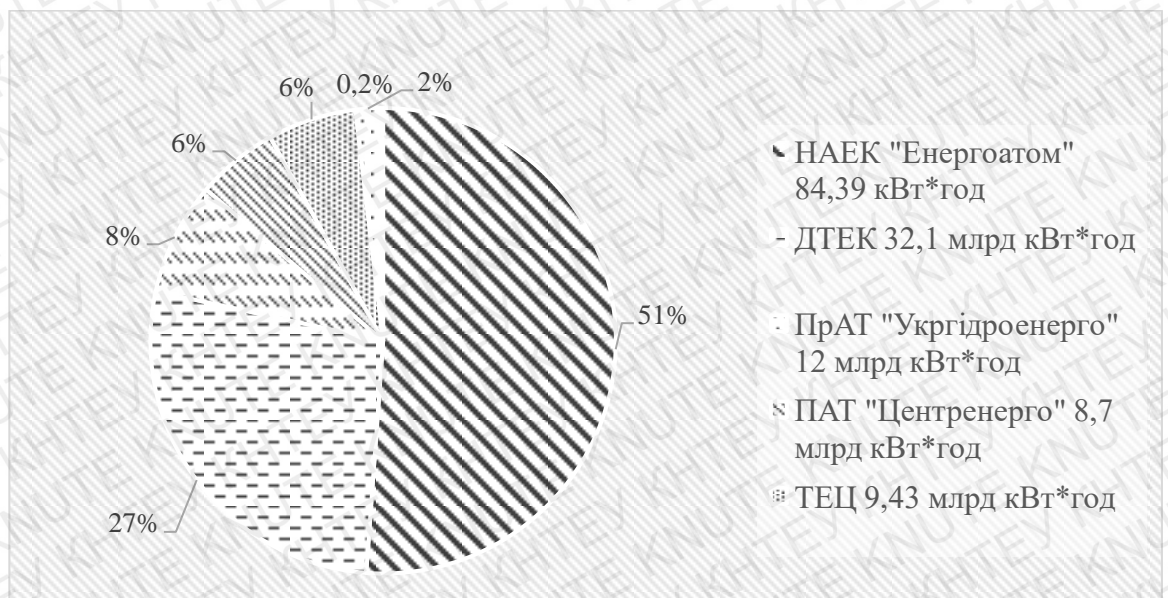

Рис. 2.2. Основні виробники електроенергії в Україні, у %

Джерело: побудовано автором на основі внутрішньої документації ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі».

Навіть з короткого аналізу можна побачити, що холдинг ДТЕК займає суттєву позицію на українському ринку електроенергії.

ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» – компанія, що здійснює свою діяльність не лише на території України, а і має вихід на зарубіжні ринки, здебільшого на ринок Європи.

Основним напрямком діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» є розподіл електричної енергії мешканцям та підприємствам м. Київ. Компанія активно розвивається та ефективно управляє розгалуженою системою електричних мереж, ремонтно-будівельних, транспортних та багатьох інших технічних підрозділів. ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» повністю забезпечує потреби мешканців міста в електричній енергії. ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» активно розвивається, впроваджує сучасні технології та новітні підходи як на власних підприємствах, так і в управлінні усім значущим комплексом.

ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» динамічно розвивається та прагне лідерства не тільки на українському, а і на європейському енергетичному ринку. Поштова адреса ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»: 04080, м. Київ, вул. Новокостянтинівська, 20 [57].

Так, упродовж 2017-2018 років відбулося зменшення обсягів всіх виробничих показників в діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»: видобуток вугілля скоротився на 22,7%, збагаченого рядового вугілля на 24,4%, випуску вугільного концентрату скоротилося на 28,2%, відпуску електроенергії на 19,9% та об'єму закупки електроенергії на 16,2%. На використанні активів ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» можуть позначитися наступні основні екологічні питання: шкідливі викиди в атмосферне повітря; водоспоживання та скиди стічних вод; неправдивне поводження з відходами.

Основні виробничі показники ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» представлені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Основні виробничі показники ПрАТ «ДТЕК Київські
електромережі» упродовж 2014-2018 рр.**

Показники	Одиниці виміру	2014	2015		2016		2017		2018	
		2014	2015	Δ до 2014, %	2016	Δ до 2015, %	2017	Δ до 2016, %	2018	Δ к 2017, %
Видобуток вугілля	тис. т	56 874	54 987	-3,4	41 408	4,3	37 122	-10,4	28 692	-22,7 %
Збагачення рядового вугілля	тис. т	34 542	35 423	0,2	32 970	19,1	26 401	-19,9	19 966	-24,4 %
Випуск вугільного концентрату	тис. т	26 589	24 863	-7,3	21 908	19,6	17 092	-22,0	12 279	-28,2 %
Відпуск електроенергії	млн. кВт•г	61 523	56 448	-5,0	53 054	3,2	47 790	-9,9	38 284	-19,9 %
Об'єм закупки е/е	млн. кВт•г	60 417	59 523	-0,9	59 733	10,8	53 770	-5,5	45 086	-16,2 %

Джерело: побудовано на основі [33].

У зв'язку з цим, основними напрямками ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» в сфері охорони навколишнього середовища є заходи, що спрямовані на:

1) охорону атмосферного повітря (отримано дозволи на викиди для всіх промислових площадок ТЕС ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»), також, виконуються умови, встановлені в дозволах на викиди; ведеться періодичний контроль за якістю атмосферного повітря в зоні впливу ТЕС. Також, задля виконання вимог Європейської Директиви 2010/75/ЄС, у 2018 році Товариством прийнято участь у розробці Національного плану скорочення викидів забруднюючих речовин. Наразі, розроблений Національний план погоджено Секретаріатом Енергетичного Співтовариства; Міністерство палива та енергетики розробляє проект Постанови КМУ щодо імплементації Нацплану в Україні);

2) охорону та раціональне використання водних ресурсів. З метою забезпечення оптимального використання води на виробничі потреби ТЕС використовуються оборотні системи охолодження основного та допоміжного устаткування, оборотні системи гідрозоловидалення, системи повторного використання води, реалізуються заходи з заміни запірної

арматури і ділянок трубопроводів пожежно-питної і технічної води, ремонти та технічне обслуговування водонаповненого устаткування, проводиться моніторинг та контроль якості стічних і ґрунтових вод в районі розміщення золовідвалів.

3) охорону земель та поводження з відходами (нарощування дамб золовідвалів, збільшення обсягів використання золошлакових матеріалів) [14].

В 2018 році по компанії ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» були здійснені інвестиції в реконструкцію та модернізацію енергоблоків, загально станційного обладнання, капітальні ремонти виробничого обладнання, придбання основних засобів, малоцінних матеріальних і нематеріальних активів.

Політика ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» щодо фінансування своєї діяльності спрямована на: безперебійне забезпечення фінансовими ресурсами поточної виробничо-господарської діяльності та контроль за раціональним використанням фінансових ресурсів; своєчасне перерахування платежів до бюджету та в Державні цільові фонди, своєчасні розрахунки з постачальниками ресурсів, оплату праці персоналу; досягнення найбільш ефективних економічних та фінансових показників на основі взаємовигідного співробітництва, поваги, довіри з партнерами; постійне вдосконалення підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства.

Фінансування діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» відбувається за рахунок власних та позикових коштів.

Стратегія ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» передбачає розвиток «зеленої» енергетики як самостійного й одного з найбільш перспективних напрямів, що дає можливість диверсифікувати бізнес і збільшити частку на ринку за рахунок високих темпів зростання нових видів енергетики. Компанія концентрує свої зусилля в сегменті вітроенергетики [33].

Понад 413 млн. грн. інвестувала в 2019-му році енергокомпанія ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» в розвиток електрогосподарства

Дніпропетровського регіону. Основні напрями – будівництво нових мереж і енергооб’єктів, модернізаційні та інноваційні заходи, спрямовані на підвищення надійності та якості електропостачання, а також поліпшення сервісів обслуговування клієнтів.

У 2019 році в рамках інвестпрограми ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» в області побудували і відремонтували понад 53 кілометрів повітряних і кабельних ліній. Закінчено реконструкцію підстанції 35кВ «Центральна» в Павлограді, модернізовано 57 трансформаторних підстанцій, проведена заміна 323 силових трансформаторів 6-10кВ, а також 337 одиниць енергообладнання.

Отже, доцільним є створення відповідних органів зі сприяння розвитку альтернативної електроенергії на регіональному рівні, зокрема, запропоновано створити регіональні агенції з питань розвитку альтернативної електроенергії та енергоефективності, метою створення яких має бути сприяння розвитку альтернативної електроенергії на регіональному та місцевому рівнях. Галузь альтернативної електроенергії в Україні характеризується значним потенціалом, а її розвиток допоможе вирішити низку проблем енергетичного, економічного та соціального характеру, сприятиме розвитку економічного потенціалу України.

В умовах сьогодення України, знайти ресурси для розвитку альтернативної енергетики та залучити інвесторів є непростим завданням. Проте інвестори та кредитори готові працювати з Україною і вкладати сюди свої кошти. Завдання держави полягає в тому, щоб створити належні умови та певний механізм розвитку цієї галузі, вжити заходи з підвищення конкурентоспроможності проектів альтернативної електроенергії.

ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» є суб’єктом зовнішньоекономічної діяльності та здійснює експорт електричної енергії. В компанії активно функціонує відділ зовнішньоекономічної діяльності.

Структура відділу зовнішньоекономічної діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» має вигляд (Додаток Д).

Департамент зовнішньоекономічних зв'язків ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» виконує наступні функції:

1. Науково-технічне співробітництво та зовнішні зв'язки. Реалізація цієї функції передбачає необхідні заходи для науково-технічного співробітництва з іншими фірмами для вивчення та впровадження передового досвіду; розробка планів співпраці; організація переговорів; збір та накопичення інформації зі світового досвіду; підбір фахівців для відрядження за кордон; планування та контроль експорту виробництва, а також статистична звітність.

2. Протоколювання, що передбачає організацію протоколів, пов'язаних з прийомом делегацій; консультації із зарубіжними експертами, підготовка документів для всіх спеціалістів, що прибувають на підприємство з питань розширення ринку виробництва продукції та обміну досвідом.

3. Аналітичні дослідження, прогнозування збуту та розробка цінової політики; вивчення та аналіз ринку продукції; розробка, складання прогнозу продажів; виявлення можливого асортименту товарів для продажу на ринку та розробка проекту нових форм обслуговування; вибір найбільш оптимального підходу до ціноутворення; аналіз ринкових цін.

4. Вивчення реклами передбачає розробку заходів щодо стимулювання попиту на продукцію підприємства, аналіз заходів щодо рекламної продукції.

5. Розробка планів та робота по укладенню договорів на реалізацію виробництва охоплює укладення та виконання угод, виконання договорів; робота з біржами, брокерами, дилерами та агентами з продажу, пошук споживачів на основі розроблених прогнозів продажів; переговори з потенційними споживачами; робота з сервісними центрами.

Отже, з Додатку Д видно, що відділ зовнішньоекономічної діяльності, як і фінансово-економічний відділ та відділ маркетингу, безпосередньо підпорядковуються генеральному директору. Проте між собою ці відділи мають однаковий статус і пов'язані, оскільки фінансово-економічний відділ під час аналізу та розробки планів використовує дані відділу

зовнішньоекономічної діяльності, а відділ маркетингу розробляє збутові програми з урахуванням зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

В табл. 2.2 розглянемо сильні та слабкі сторони підприємства, а в табл. 2.3 побудуємо матрицю SWOT-аналізу. Методологія SWOT-аналізу дозволяє систематизувати результати дослідження за такими групами: сильні та слабкі сторони в діяльності організації (внутрішні фактори); сприятливі можливості та загрози з боку навколишнього (зовнішнього) ринкового середовища (зовнішні фактори). SWOT – аббревіатура перших літер англійських слів Strengths – сильні сторони, Weakness – слабкі сторони, Opportunities – можливості і Threats – небезпеки, загрози).

Таблиця 2.2

Сильні та слабкі сторони ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»

Аспект середовища	Сильні сторони	Слабкі сторони
Операційна система	Довгострокові контакти з партнерами	Висока порівняно з конкурентами питома собівартість
Персонал		Недостатній рівень кваліфікації персоналу
НДДКР		Недостатній рівень впровадження наукових розробок
Маркетинг	Багаторічний досвід роботи на ринку України, а також на інших зарубіжних ринках	Зменшення ринкової частки
		Недостатньо налагоджена система просування продукції
Фінанси	Наявність достатньої величини власних обігових коштів	Нестача обігових коштів у основних груп клієнтів-юридичних осіб
		Низький коефіцієнт фінансової автономії

Джерело: побудовано автором на основі внутрішньої документації ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі».

Можливості підприємства являють собою позитивні фактори (тенденції та явища) зовнішнього середовища, що можуть сприяти збільшенню обсягу продажу і прибутку. Загрози – це негативні фактори (тенденції і явища) зовнішнього середовища, що можуть призвести за відсутності відповідної реакції підприємства до значного зменшення обсягу продажу та прибутку.

Таблиця 2.3

Матриця SWOT-аналізу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»

	<p>Сильні сторони (S)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Багаторічний досвід роботи на ринку 2. Широкий, глибокий та диверсифікований товарний асортимент 4. Наявність достатньої величини власних коштів 5. Значна кількість постійних споживачів 6. Хороша репутація фірми 7. Наявність сайту 	<p>Слабкі сторони (W)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Недостатньо ефективна робота з споживачами 3. Недостатній рівень кваліфікації персоналу 4. Висока порівняно з конкурентами питома собівартість 5. Низька частка залученого капіталу в пасивах
<p>Можливості (O)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ринкова потреба в продукції 2. Наявність необхідних фінансових ресурсів 3. Розширення виробництва за рахунок отримання довгострокових кредитів 4. Збільшення суми реінвестованого прибутку 5. Наявність тісних контактів з партнерами 	<p>SO-стратегія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розширення участі на ринку за рахунок збільшення суми реінвестованого прибутку 2. Привернення уваги можливих клієнтів шляхом реклами 	<p>WO-стратегія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Збільшення витрат на реалізацію програм навчання фахівців 2. Зниження собівартості за рахунок впровадження системи «директкостінг» 3. Залучення довгострокового кредиту на проведення технічного переозброєння підприємства
<p>Загрози (T)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність деяких елементів технічної бази 2. Нестача обігових коштів у основних груп посередників 3. Дефіцит професійних кадрів, особливо менеджерів 4. Зростання собівартості товару 	<p>ST-стратегія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування асортиментної політики, тісно пов'язаної із диверсифікацією в напрямку розширення асортименту 	<p>WT-стратегія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Надання відстрочок у платежах для надійних контрагентів 2. Привернення уваги нових клієнтів шляхом формування оптимального асортименту доступних за ціною для різних сегментів товарів

Джерело: побудовано автором на основі внутрішньої документації ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі».

Отже, лише на основі всебічного вивчення кон'юнктури світових ринків електроенергії, підвищення конкурентоздатності продукції, застосування сучасних технологій можна досягти ефекту у зовнішньоекономічній діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі».

2.2. Аналіз експортної діяльності та оцінка ефективності експорту ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»

Доцільно провести аналіз товарної та географічної структури експорту в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Товарна структура експорту в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за 2014-2018 рр. (млн. грн.)

Товарні групи	2014	2015	2016	2017	2018	Відхилення 2018 / 2014 рр.	
						млн. грн.	%
Вугілля	2,042	4,356	3,587	7,813	2,338	+0,296	+14,47
Рядове вугілля	2,042	3,512	3,216	7,227	1,631	-0,411	-20,14
Вугільний концентрат	2,859	3,879	2,969	2,930	1,087	-1,772	-61,97
Електроенергія	1,225	1,326	1,469	1,563	0,381	-0,845	-68,94
Разом	8,169	13,073	11,241	19,533	5,437	-2,732	-33,45

Джерело: побудовано автором на основі внутрішньої документації ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі».

Так, слід відзначити, що у структурі здійснення експорту в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за 2014-2018 рр. сталися такі зміни: збільшився обсяг вугілля на 0,296 млн. грн. або на 14,47%; натомість, відбулося скорочення обсягу рядового вугілля на 0,411 млн. грн. або на 20,14%; упродовж 2014-2018 рр. відбулося скорочення збуту вугільного концентрату ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за кордон на 1,772 млн. грн. або на 61,97%. Протягом 2018 року провідну роль у товарній групі експорту продукції ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» займають вугілля, рядове вугілля, вугільний концентрат та електроенергія.

В електроенергетичній галузі ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» накопичено багато проблем, які стримують її розвиток та потребують нагального вирішення. Технічний стан інфраструктури галузі наближається до критичного через високий ступінь зношеності обладнання, застарілість технологій, відсутність достатнього рівня інвестицій. На більшості електричних станцій ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» проектний

ресурс обладнання вже вичерпано і воно експлуатується понад визначений термін експлуатації.

Одним із проблемних залишається питання недостатнього рівня оплати за куплену електричну енергію на оптовому ринку електроенергії, що призводить до накопичення заборгованості перед її виробниками. Також виникають складнощі із забезпеченням безперебійного постачання електроенергії споживачам та сталого проходження опалювального періоду у зв'язку із дефіцитом вугілля антрацитової групи, необхідного для роботи ТЕС, що пов'язане, з блокуванням його постачання. І хоча встановлена потужність виробництва в ОЕС ДТЕК суттєво перевищує пікові навантаження, через застарілість обладнання та недостатні запаси вугілля на електростанціях реальна доступна потужність електростанцій є нижчою і в окремі періоди спостерігається дефіцит резервних потужностей. Відсутність потужних міждержавних зв'язків обмежує можливості енергосистеми ДТЕК щодо диверсифікації джерел постачання електроенергії в періоди недостатку внутрішнього виробництва для забезпечення безперебійного постачання електричної енергії споживачам.

У табл. 2.5 проведемо дослідження географічної структури експорту в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі».

Таблиця 2.5

Географічна структура експорту ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за 2014-2018 рр. (млн. грн.)

Країна	2014	2015	2016	2017	2018	Відхилення 2018 / 2014 рр.	
						млн. грн.	%
Європа	2,259	3,824	6,127	15,626	4,349	2,092	29,01
Азія	0,985	1,023	1,225	2,539	0,598	-0,387	-31,19
Інші напрямки	0,528	0,687	0,817	1,367	0,489	-0,039	-20,10
Разом	3,772	5,534	8,169	19,533	5,437	1,665	33,45

Джерело: побудовано автором на основі внутрішньої документації ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі».

Так, за 2014-2018 рр. відбулося збільшення обсягу постачання електричної енергії ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» в країни Європи на 1,777 млн. грн. або на 29,01%; обсягу електричної енергії ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» в країни Азії на 0,627 млн. грн. або на 51,19%; по іншим напрямкам – на 0,328 млн. грн. або на 40,10%, але порівняно з 2017 роком обсяги експорту знизились.

Отже, виходячи з наведених даних, можна зробити висновок, що основними клієнтами ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» є юридичні особи з Європи. ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» розвиває торговельні зв'язки з зовнішніми ринками. Одним з основних завдань стане розширення технічних і бізнес-можливостей для експорту електроенергії, впровадження сучасних комерційних механізмів, вихід на кінцевих споживачів у Європі. ДТЕК готовий брати участь у проєкті синхронізації з ENTSO-E і робитиме необхідні кроки для підготовки своїх енергоблоків і мереж до інтеграції в європейську енергосистему. Одним з видів діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» є трейдингові операції щодо постачання електроенергії до країн Європи. Постачання електроенергії здійснюються в Угорщину, Словаччину, Румунію, Польщу та Молдову. Синергія вугледобувних і генеруючих підприємств дозволяє гарантувати надійність експортних поставок електроенергії і можливість нарощування обсягів.

Висновки до розділу 2

У другому розділі випускної кваліфікаційної роботи визначено роль та місце ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на ринку електроенергії. Нами було виявлено, що ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» – компанія, що здійснює свою діяльність лише на території м. Київ. Основним напрямком діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» є розподіл електричної енергії мешканцям та підприємствам м. Київ. Компанія ефективно управляє розгалуженою системою електричних мереж, ремонтно-будівельних,

транспортних та багатьох інших технічних підрозділів. ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» повністю забезпечує потреби мешканців міста в електричній енергії. ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» активно розвивається, впроваджує сучасні технології та новітні підходи як на власних підприємствах, так і в управлінні усім значущим комплексом.

Також при написанні випускної кваліфікаційної роботи було здійснено аналіз експортної діяльності та оцінка ефективності експорту ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі». В електроенергетичній галузі ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» накопичено багато проблем, які стримують її розвиток та потребують нагального вирішення. Технічний стан інфраструктури галузі наближається до критичного через високий ступінь зношеності обладнання, застарілість технологій, відсутність достатнього рівня інвестицій. Протягом 2018 року провідну роль у товарній групі експорту продукції ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» займають вугілля, рядове вугілля, вугільний концентрат та електроенергія. Експорт електроенергії ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» упродовж 2014-2018 рр. здійснювався до країн Європи та Азії.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КОМПАНІЇ

3.1. Шляхи удосконалення експортного потенціалу компанії

Ринок електроенергії на сьогодні є одним із найпривабливіших ринків економічних інвестицій. Пошук нових альтернативних джерел електроенергії – основне завдання енергетичних компаній, які вони мають постійно вирішувати, аби задовольнити енергетичні потреби людства.

Для підвищення ефективності експортного потенціалу підприємства доцільно здійснити пошук резервів зростання напрямів експорту електроенергії за кордон. Для цього доцільно залучити фахівців – торгових представників, які будуть представляти ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на міжнародному ринку електроенергії. Для забезпечення розвитку та вживання в довгостроковій перспективі ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» повинна мати свій оптимальний стратегічний план. Побудуємо діаграму Ганта для підвищення ефективності розвитку експортного потенціалу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (рис. 3.1).

Назва періоду	1-й рік впровадження проекту			
	1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 кварта л
Залучення торгового представника на міжнародному ринку продажу електроенергії, який буде приймати участь у співпраці зі світовими компаніями, які мають потребу в електроенергії				
Експорт відновлюваних джерел електроенергії				
Розрахунок необхідних коштів та джерел для зростання прибутковості діяльності підприємства				
Раціональне використання маркетингових комунікацій для просування електроенергії за кордон				
Оцінка прибутковості запропонованих заходів				

Рис. 3.1. Діаграма Ганта для ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»

Джерело: побудовано автором

Успішний розвиток ринку електроенергії вимагає наявності адекватного кадрового потенціалу, формування, поповнення та реорганізація якого у свою чергу залежить від якості підготовки торгового представника за кордоном. Зароджується потреба у залученні торгового представника за кордоном.

Поряд з визначеною діаграмою Ганта необхідно побудувати матрицю відповідальності (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Матриця відповідальності для ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»

Фаза	Відповідальний			
	А	В	С	Д
Залучення торгового представника на міжнародному ринку продажу електроенергії, який буде приймати участь у співпраці зі світовими компаніями, які мають потребу в електроенергії	В	П		
Експорт відновлюваних джерел електроенергії	В1	П	П1	З
Розрахунок необхідних коштів та джерел для зростання прибутковості діяльності підприємства		В	П1	П
Рациональне використання маркетингових комунікацій для просування електроенергії за кордон		В1	В	П1
Оцінка прибутковості запропонованих заходів			В1	В1
Позначення: В – виконавець роботи; В1 – відповідальна особа; П – особа, що підписує документ; П1 – особа, що погоджує інформацію в документі; З – особа, що затверджує документ.				

Джерело: побудовано автором

Проведемо розрахунок витрат у результаті реалізації 2-х основних напрямів підвищення ефективності розвитку експортного потенціалу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі».

І проект «Залучення торгового представника на міжнародному ринку продажу електроенергії, який буде приймати участь у співпраці зі світовими компаніями, які мають потребу в електроенергії». Плануємо, що залучення торгового представника на міжнародному ринку продажу електроенергії, який буде приймати участь у співпраці зі світовими компаніями, які мають потребу в електроенергії надасть можливість ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» підвищити свої конкурентні позиції на світовому ринку

електроенергії. Проведемо розрахунок додаткових витрат підприємства внаслідок поліпшення конкурентних позицій підприємства (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Додаткові витрати на проект підвищення ефективності розвитку експортного потенціалу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за I проектом (тис. грн)

№ п/п	Статті витрат	Розрахунок плану на 2020 р.
1.	Витрати на добір торгового представника для експорту електроенергії за кордон	70,0
2.	Витрати на поліпшення конкурентних позицій	60,0
3.	Витрати на залучення нових маркетингових комунікацій та рекламної кампанії підприємства для ознайомлення клієнтів з відновлюваними джерелами електроенергії	27,5
4.	Всього	157,5

Джерело: побудовано автором

При підвищенні прибутковості роботи підприємства у конкурентному середовищі плануємо створити нові робочі місця – залучити до роботи торгового представника на міжнародному ринку продажу електроенергії. План додаткових витрат на фонд оплати праці та єдиний соціальний внесок в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на умовах експорту відновлюваних джерел електроенергії представлений в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

План додаткових витрат на фонд оплати праці та єдиний соціальний внесок в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на умовах експорту відновлюваних джерел електроенергії (тис. грн)

№ з/п	Посада	2020 рік		2021 рік		2022 рік	
		Оклад за місяць, тис. грн	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн.	Оклад за місяць, тис. грн.	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн	Оклад за місяць, тис. грн	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Фонд оплати праці нового торгового представника	24,2	290,4	26,6	319,4	29,3	351,4

Продовження табл. 3.3

	1	2	3	4	5	6	7
2.	Витрати на соціальне страхування (ЄСВ – 22%)	x	63,9	X	70,3	x	77,3
3.	ФОП та ЄСВ	x	354,3	X	389,7	x	428,7

Джерело: побудовано автором

Отже, у 2020 р. плануємо витрати 351,4 тис. грн на залучення нового торгового представника для експорту електроенергії за кордон у ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі».

Поряд із дослідженням статей витрат за 1-м проектом визначимо витрати за 2-м проектом зростання прибутковості діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі». Другий проект полягає у вдосконаленні асортименту відновлюваних джерел електроенергії в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі». Назва другого проекту: «Зростання прибутковості діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за рахунок вдосконалення асортименту електроенергії за кордон».

Проведемо розрахунок додаткових витрат підприємства за рахунок вдосконалення асортиментної політики ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Додаткові витрати на проект підвищення ефективності розвитку експортного потенціалу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за II проектом (тис. грн)

№ п/п	Статті витрат	Розрахунок плану на 2020 р.
1.	Витрати на найм персоналу працівників для експорту відновлюваних джерел електроенергії	60,0
2.	Витрати на підвищення кваліфікації персоналу	80,0
3.	Витрати на організацію робочих місць, меблі, комп'ютери	140,0
4.	Всього	280,0

Джерело: побудовано автором

При підвищенні прибутковості роботи підприємства у конкурентному середовищі плануємо створити нові робочі місця. Проведемо розрахунок операційних витрат для 2-го запропонованого проекту поліпшення конкурентних позицій підприємства:

Таблиця 3.5

План додаткових витрат на фонд оплати праці та єдиний соціальний внесок в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за II проектом (тис. грн)

№ з/п	Посада	Кількість посадових одиниць, осіб	2020 рік		2021 рік		2022 рік	
			Оклад за місяць, тис. грн	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн.	Оклад за місяць, тис. грн	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн	Оклад за місяць, тис. грн	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Фонд оплати праці нового персоналу	x	58,3	699,6	64,1	769,6	70,5	846,5
2.	Витрати на соціальне страхування (ЄСВ 22%)	x	12,8	153,9	14,1	169,3	15,5	186,2
3.	ФОП та ЄСВ	x	71,1	853,5	78,2	938,9	86,1	1032,7

Джерело: побудовано автором

Отже, у 2020 р. плануємо витрати 535,5 тис. грн на залучення нових досвідчених кадрів для зростання прибутковості діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі».

Відповідно до проведеного розрахунку прогнозованої моделі показника прибутковості підприємства ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі», можна сказати, що прогнозується зростання величини чистого доходу підприємства.

Поряд із вище проведеним дослідженням витрат на зростання прибутковості діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» проведемо прогнозування чистої виручки підприємства (рис. 3.2).

Рис. 3.2. Динаміка запланованого чистого доходу від реалізації інноваційного проекту в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (тис. грн)

Джерело: побудовано автором

У Додатку Ж розробимо план доходів та витрат ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на 2020 рік з помісячним розподілом та на 2021-2022 рр. з щоквартальним розподілом на умовах експорту відновлюваних джерел електроенергії. У Додатку З розробимо план доходів та витрат ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на 2020 рік з помісячним розподілом та на 2021-2022 рр. з щоквартальним розподілом на умовах поліпшення конкурентних позицій. Отже, заплановані заходи щодо підвищення рівня прибутковості є економічно вигідними та сприятливими для їх практичної реалізації у господарській діяльності підприємства.

3.2. Прогноз ефективності запропонованих заходів

На основі вище розрахованих показників проведемо оцінку прибутковості альтернативного проекту поліпшення конкурентних позицій підприємства на умовах залучення торгового представника для експорту електроенергії за кордон за трьома сценаріями розвитку, що дасть зрозуміти доцільність даного проекту та оцінити рентабельність його використання. При розрахунку економічної прибутковості проектів використаємо такі формули:

Економічний прибуток:

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+k)^t} - \sum_{t=1}^n \frac{I_t}{(1+k)^t} \quad (3.1)$$

де NPV – чиста приведена вартість;

CF_t – дохід, отриманий в результаті реалізації програми розвитку підприємства у періоді t ;

I_t – величина витрат у періоді t ;

t – кількість періодів;

k – норма відсотка, або ставка дисконтування.

Індекс рентабельності інновацій:

$$PI = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+k)^t} \div \sum_{t=1}^n \frac{I_t}{(1+k)^t} \quad (3.2)$$

Термін окупності проектів:

$$T = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{I_t}{(1+k)^t}}{\sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+k)^t}} \quad (3.3)$$

Розрахуємо показники реалістичного сценарію експорту відновлюваних джерел електроенергії (табл. 3.6). Отже, на умовах реалістичного сценарію розвитку за дисконтної ставки 20% отримали позитивне значення показника чиста теперішня вартість проекту (у 2020 р. показник складає 12127,0 тис. грн), що свідчить про ефективність інноваційної діяльності.

Підсумовуючи вищенаведені розрахунки варто сказати: загальна сума грошового потоку у 1-й рік експорту відновлюваних джерел електроенергії перевищує інноваційні витрати на 15158,7 тис. грн, що є позитивним явищем для діяльності підприємства і означає, що запропонований проект підвищить експортну ефективність.

Таблиця 3.6

**Розрахунок показників економічної прибутковості проекту залучення
торгового представника для експорту електроенергії за кордон за
реалістичним сценарієм**

№ з/п	Параметр	Роки			
		0 р.	1 р.	2 р.	3 р.
1	Обсяг грошового потоку, Рк, тис. грн (дані рис. 3.3 роботи)	0,0	15513,0	15796,4	16079,9
2	Обсяг інноваційних вкладень, ІС, тис. грн (дані табл. 3.2 роботи)	157,5	х	х	х
3	Обсяг операційних витрат, тис. грн (дані табл. 3.3 роботи)	х	354,3	389,7	428,7
4	Коефіцієнт дисконтування, α_i	1,0	0,8	0,6	0,5
5	Дисконтовані грошові потоки, $CF^* \alpha_i$ тис. грн (рядок 1 * рядок 4 табл. 3.6)	0,0	12410,4	10109,7	8200,7
6	Дисконтовані інвестиції, $I^* \alpha_i$ тис. грн ((рядок 2 + рядок 3) * рядок 4 табл. 3.6))	157,5	283,4	249,4	218,6
7	Чиста приведена вартість проекту, кумулятивно, NPV_i тис. грн (рядок 5 – рядок 6)	-157,5	12127,0	9860,3	7982,1
8	ЕВІТДА / Операційний прибуток, тис. грн (рядок 2 – рядок 3)	-157,5	15158,7	15406,7	15651,2
9	Індекс рентабельності інновацій (рядок 3/рядок 2)*100%	35,63	х	Х	х
10	Термін окупності, місяці ((рядок 2+рядок 3)/рядок 1)*12	3	х	Х	х

Джерело: побудовано автором

У результаті реалізації нового проекту ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» отримає прибуток; індекс рентабельності інновацій становить 35,63. Так як розрахований індекс рентабельності інновацій вище 1, то даний проект має бути прийнятий до уваги та реалізований в практичній діяльності підприємства, адже він є доцільним та вигідним для ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»; аналізуючи період окупності затрат, доходимо висновку, що інноваційний проект експорту відновлюваних джерел електроенергії окупиться протягом 3-х місяців реалізації проекту.

Розрахуємо показники песимістичного сценарію експорту відновлюваних джерел електроенергії, за умови скорочення запланованого рівня доходів на 3% (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

**Розрахунок показників економічної прибутковості проекту залучення
торгового представника для експорту електроенергії за кордон за
песимістичним сценарієм**

№ з/п	Параметр	Роки			
		0 р.	1 р.	2 р.	3 р.
1	Обсяг грошового потоку, Рк, тис. грн (дані рис. 3.3 роботи – 3%)	0,0	15047,6	15322,5	15597,5
2	Обсяг інноваційних вкладень, ІС, тис. грн (дані табл. 3.2 роботи)	157,5	х	х	х
3	Обсяг операційних витрат, тис. грн (дані табл. 3.3 роботи)	х	354,3	389,7	428,7
4	Коефіцієнт дисконтування, α_i	1,0	0,8	0,6	0,5
5	Дисконтовані грошові потоки, $CF^* \alpha_i$ тис. грн (рядок 1 * рядок 4 табл. 3.7)	0,0	12038,1	9806,4	7954,7
6	Дисконтовані інвестиції, $I^* \alpha_i$ тис. грн ((рядок 2 + рядок 3) * рядок 4 табл. 3.7))	157,5	283,4	249,4	218,6
7	Чиста приведена вартість проекту, кумулятивно, NPV_i тис. грн (рядок 5 – рядок 6)	-157,5	11754,6	9557,0	7736,1
8	ЕВІТДА / Операційний прибуток, тис. грн (рядок 2 – рядок 3)	-157,5	14693,3	14932,8	15168,8
9	Індекс рентабельності інновацій (рядок 3/рядок 2)*100%	34,56	х	х	х
10	Термін окупності, місяці ((рядок 2+рядок 3)/рядок 1)*12	3	х	х	х

Джерело: побудовано автором

Отже, на умовах песимістичного сценарію розвитку на основі експорту відновлюваних джерел електроенергії в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» також плануємо отримати операційний прибуток (показник коливається з 14693,3 тис. грн у 2020 р. до 15168,8 тис. грн у 2022 р.). Індекс рентабельності більше 1, термін окупності складає 3 місяці, що є позитивним показником ведення діяльності.

У табл. 3.8 розрахуємо показники для оптимістичного сценарію експорту відновлюваних джерел електроенергії в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за умови збільшення доходів на 3% до відповідних показників реалістичного сценарію та побачимо зміни порівняно з песимістичним сценарієм.

Таблиця 3.8

**Розрахунок показників економічної прибутковості проекту залучення
торгового представника для експорту електроенергії за кордон за
оптимістичним сценарієм**

№ з/п	Параметр	Роки			
		0 р.	1 р.	2 р.	3 р.
1	Обсяг грошового потоку, Рк, тис. грн (дані рис. 3.3 роботи + 3%)	0,0	15978,4	16270,3	16562,3
2	Обсяг інноваційних вкладень, ІС, тис. грн (дані табл. 3.2 роботи)	157,5	x	X	x
3	Обсяг операційних витрат, тис. грн (дані табл. 3.3 роботи)	x	354,3	389,7	428,7
4	Коефіцієнт дисконтування, α_i	1,0	0,8	0,6	0,5
5	Дисконтовані грошові потоки, $CF^* \alpha_i$ тис. грн (рядок 1 * рядок 4 табл. 3.7)	0,0	12782,7	10413,0	8446,8
6	Дисконтовані інвестиції, $I^* \alpha_i$ тис. грн ((рядок 2 + рядок 3) * рядок 4 табл. 3.7))	157,5	283,4	249,4	218,6
7	Чиста приведена вартість проекту, кумулятивно, NPV_i тис. грн (рядок 5 – рядок 6)	-157,5	12499,3	10163,6	8228,1
8	ЕВІТДА / Операційний прибуток, тис. грн (рядок 2 – рядок 3)	-157,5	15624,1	15880,6	16133,6
9	Індекс рентабельності інновацій (рядок 3/рядок 2)*100%	36,69	x	X	x
10	Термін окупності, місяці ((рядок 2+рядок 3)/рядок 1)*12	3	x	X	x

Джерело: побудовано автором

Отже, на умовах оптимістичного сценарію розвитку на основі експорту відновлюваних джерел електроенергії в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» плануємо отримати операційний прибуток (показник коливається з 15624,1 тис. грн у 2020 р. до 16133,6 тис. грн у 2022 р.). Індекс рентабельності більше 1, термін окупності складає 3 місяці.

Підсумовуючи різні можливі сценарії експорту відновлюваних джерел електроенергії в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі», слід відзначити економічну ефективність кожного із запропонованих варіантів розвитку першого проекту зростання прибутковості діяльності підприємства.

Проведемо оцінку прибутковості альтернативного проекту поліпшення конкурентних позицій на умовах залучення торгового представника для експорту електроенергії за кордон за трьома сценаріями розвитку. Розрахуємо показники реалістичного сценарію поліпшення конкурентних позицій (табл. 3.9).

Таблиця 3.9

Розрахунок показників економічної прибутковості проекту експорту відновлюваних джерел електроенергії за реалістичним сценарієм

№ з/п	Параметр	Роки			
		0 р.	1 р.	2 р.	3 р.
1	Обсяг грошового потоку, Рк, тис. грн (дані рис. 3.3 роботи)	0,0	15513,0	15796,4	16079,9
2	Обсяг інноваційних вкладень, ІС, тис. грн (дані табл. 3.4 роботи)	280,0	х	х	х
3	Обсяг операційних витрат, тис. грн (дані табл. 3.5 роботи)	х	853,5	938,9	1032,7
4	Коефіцієнт дисконтування, α_i	1,0	0,8	0,6	0,5
5	Дисконтовані грошові потоки, $CF^* \alpha_i$ тис. грн (рядок 1 * рядок 4 табл. 3.9)	0,0	12410,4	10109,7	8200,7
6	Дисконтовані інвестиції, $I^* \alpha_i$ тис. грн ((рядок 2 + рядок 3) * рядок 4 табл. 3.9))	280,0	682,8	600,9	526,7
7	Чиста приведена вартість проекту, кумулятивно, NPV _i тис. грн (рядок 5 – рядок 6)	-280,0	11727,6	9508,8	7674,1
8	ЕВІТДА / Операційний прибуток, тис. грн (рядок 2 – рядок 3)	-280,0	14659,5	14857,5	15047,2
9	Індекс рентабельності інновацій (рядок 3/рядок 2)*100%	15,26	х	х	х
10	Термін окупності, місяці ((рядок 2+рядок 3)/рядок 1)*12	7	х	х	х

Джерело: побудовано автором

Отже, на умовах реалістичного сценарію розвитку за дисконтної ставки 20% отримали позитивне значення показника чиста теперішня вартість проекту (у 2020 р. показник складає 11727,6 тис. грн), що свідчить про ефективність інновацій. Варто сказати: загальна сума грошового потоку у 1-й рік поліпшення конкурентних позицій перевищує інноваційні витрати на 14659,5 тис. грн, що є позитивним явищем для діяльності підприємства. У результаті реалізації нового проекту ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»

отримає прибуток; індекс рентабельності інновацій становить 15,28. Так як розрахований індекс рентабельності інновацій вище 1, то даний проект має бути прийнятий до уваги та реалізований в практичній діяльності підприємства, адже він є доцільним та вигідним для ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»; аналізуючи період окупності затрат, доходимо висновку, що інноваційний проект поліпшення конкурентних позицій окупиться протягом 7-ми місяців реалізації проекту.

Розрахуємо показники песимістичного сценарію поліпшення конкурентних позицій, за умови скорочення запланованого рівня доходів на 3% (табл. 3.10).

Таблиця 3.10

Розрахунок показників економічної прибутковості проекту експорту відновлюваних джерел електроенергії за песимістичним сценарієм

№ з/п	Параметр	Роки			
		0 р.	1 р.	2 р.	3 р.
1	Обсяг грошового потоку, Рк, тис. грн (дані рис. 3.3 роботи – 3%)	0,0	15047,6	15322,5	15597,5
2	Обсяг інноваційних вкладень, ІС, тис. грн (дані табл. 3.4 роботи)	280,0	x	x	x
3	Обсяг операційних витрат, тис. грн (дані табл. 3.5 роботи)	x	853,5	938,9	1032,7
4	Коефіцієнт дисконтування, α_i	1,0	0,8	0,6	0,5
5	Дисконтовані грошові потоки, $CF^* \alpha_i$ тис. грн (рядок 1 * рядок 4 табл. 3.9)	0,0	12038,1	9806,4	7954,7
6	Дисконтовані інвестиції, $I^* \alpha_i$ тис. грн ((рядок 2 + рядок 3) * рядок 4 табл. 3.9))	280,0	682,8	600,9	526,7
7	Чиста приведена вартість проекту, кумулятивно, NPV_i тис. грн (рядок 5 – рядок 6)	-280,0	11355,3	9205,5	7428,0
8	ЕВІТДА / Операційний прибуток, тис. грн (рядок 2 – рядок 3)	-280,0	14194,1	14383,6	14564,8
9	Індекс рентабельності інновацій (рядок 3/рядок 2)*100%	14,80	x	x	x
10	Термін окупності, місяці ((рядок 2+рядок 3)/рядок 1)*12	7	x	x	x

Джерело: побудовано автором

Отже, на умовах песимістичного сценарію розвитку на основі поліпшення конкурентних позицій в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»

також плануємо отримати операційний прибуток (показник коливається з 14194,1 тис. грн у 2020 р. до 14564,8 тис. грн у 2022 р.). Індекс рентабельності більше 1, термін окупності складає 7 місяців.

У табл. 3.11 розрахуємо показники для оптимістичного сценарію поліпшення конкурентних позицій в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за умови збільшення доходів на 3% до відповідних показників реалістичного сценарію.

Таблиця 3.11

Розрахунок показників економічної прибутковості проекту експорту відновлюваних джерел електроенергії за оптимістичним сценарієм

№ з/п	Параметр	Роки			
		0 р.	1 р.	2 р.	3 р.
1	Обсяг грошового потоку, Рк, тис. грн (дані рис. 3.3 роботи + 3%)	0,0	15978,4	16270,3	16562,3
2	Обсяг інноваційних вкладень, ІС, тис. грн (дані табл. 3.4 роботи)	280,0	x	x	x
3	Обсяг операційних витрат, тис. грн (дані табл. 3.5 роботи)	x	853,5	938,9	1032,7
4	Коефіцієнт дисконтування, α_i	1,0	0,8	0,6	0,5
5	Дисконтовані грошові потоки, $CF^* \alpha_i$ тис. грн (рядок 1 * рядок 4 табл. 3.9)	0,0	12782,7	10413,0	8446,8
6	Дисконтовані інвестиції, $I^* \alpha_i$ тис. грн ((рядок 2 + рядок 3) * рядок 4 табл. 3.9))	280,0	682,8	600,9	526,7
7	Чиста приведена вартість проекту, кумулятивно, NPV_i тис. грн (рядок 5 – рядок 6)	-280,0	12099,9	9812,1	7920,1
8	ЕВІТДА / Операційний прибуток, тис. грн (рядок 2 – рядок 3)	-280,0	15124,9	15331,4	15529,6
9	Індекс рентабельності інновацій (рядок 3/рядок 2)*100%	15,72	x	x	x
10	Термін окупності, місяці ((рядок 2+рядок 3)/рядок 1)*12	6	x	x	x

Джерело: побудовано автором

Отже, на умовах оптимістичного сценарію розвитку на основі поліпшення конкурентних позицій плануємо отримати операційний прибуток (показник коливається з 15124,9 тис. грн у 2020 р. до 15529,6 тис. грн у 2022 р.). Індекс рентабельності більше 1, термін окупності складає 6 місяців.

Підсумовуючи різні можливі сценарії поліпшення конкурентних позицій в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі», слід відзначити економічну ефективність кожного із запропонованих варіантів розвитку другого проекту зростання прибутковості підприємства.

Порівняємо кожен із запропонованих альтернативних проектів підвищення ефективності розвитку експортного потенціалу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі», порівнюючи показники за реалістичним сценарієм розвитку (табл. 3.12).

Таблиця 3.12

**Порівняння альтернативних варіантів впровадження проектів
підвищення ефективності розвитку експортного потенціалу
ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі»**

Параметр	1-й проект			2-й проект		
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1	2	3	4	5	6	7
Чистий дохід, тис. грн	15513,0	15796,4	16079,9	15513,0	15796,4	16079,9
Загальні витрати, тис. грн	11762,8	12765,8	14042,4	12262,0	13315,0	13613,7
Чистий прибуток, тис. грн	4561,4	2485,1	1670,7	2665,8	2034,7	1175,5
Чиста приведена вартість проекту, тис. грн	12127,0	9860,3	7982,1	11727,6	9508,8	7674,1
Індекс рентабельності інновацій	35,63	x	x	15,26	x	x
Термін окупності, місяців	3	x	x	7	x	x

Джерело: побудовано автором

Отже, у результаті порівняння запропонованих заходів щодо зростання прибутковості ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» варто відзначити, що запропоновані проекти є економічно ефективними, оскільки вони максимізують чистий приведений дохід та дають змогу підвищити

конкурентоспроможність підприємства за рахунок залучення торгового представника для експорту електроенергії за кордон та впровадження нових видів альтернативних джерел електроенергії.

Але, варто відзначити, що 1-й проект підвищення ефективності розвитку експортного потенціалу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на основі залучення торгового представника на міжнародному ринку продажу електроенергії є більш прибутковим, адже він передбачає залучення меншого обсягу витрат.

Висновки до розділу 3

Третій розділ випускної кваліфікаційної роботи приділений оцінці експортного потенціалу компанії на ринку електроенергії. Пропонуємо два основні напрями підвищення ефективності розвитку експортного потенціалу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі».

Перший проект «Залучення торгового представника на міжнародному ринку продажу електроенергії, який буде приймати участь у співпраці зі світовими компаніями, які мають потребу в електроенергії».

Другий проект полягає у вдосконаленні асортименту відновлюваних джерел електроенергії ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі». Назва другого проекту: «Зростання прибутковості діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за рахунок вдосконалення асортименту електроенергії за кордон».

Так, у результаті порівняння запропонованих заходів щодо зростання прибутковості ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» варто відзначити, що запропоновані проекти є економічно ефективними, оскільки вони максимізують чистий приведений дохід та дають змогу підвищити конкурентоспроможність підприємства за рахунок залучення торгового представника для експорту електроенергії за кордон та впровадження нових видів альтернативних джерел електроенергії.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Отже, за результатами проведеного дослідження варто зробити відповідні висновки:

1. Проведено аналіз міжнародного ринку електроенергії. Для світової електроенергетики і особливо для електроенергетики розвинених країн перебудова структури галузі характеризується широким розгортанням процесів реформування електроенергетики в більш конкурентоспроможну та приватизація галузі. Одним з найбільш дієвих інструментів підвищення ефективності роботи енергетичного сектору є запровадження оптових ринків електричної енергії.

2. Проаналізовано господарську та фінансово-економічну діяльність ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі». Варто відзначити, що ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» розвиває бізнеси з видобутку природного газу і вугілля, відновлюваної та теплової генерації електроенергії, розподілу електроенергії електромережами, постачання електроенергії клієнтам, впровадження енергоефективних рішень, зарядці електромобілів. У роботі проведено аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства. Так, у 2018 р., порівняно з 2016 р., спостерігаємо зростання чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на 2400047 тис. грн. або на 47,05%. Також відбулося зростання собівартості наданих послуг на 209846 тис. грн. або на 39,98%, що вплинуло на зростання валового прибутку підприємства на 1190201 тис. грн. або на 57,37%. Варто відзначити, що у 2016-2018 рр. ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» вело прибуткову діяльність (чистий прибуток склав 1005025 тис. грн. у 2016 р., 1086424 тис. грн. у 2017 р. та 1632730 тис. грн. у 2018 р.).

3. Визначено роль та місце ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на ринку електроенергії. Нами було виявлено, що ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» – компанія, що здійснює свою діяльність не лише на

території України, а і має вихід на ринок Європи. Основним напрямком діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» є розподіл електричної енергії мешканцям та підприємствам м. Київ. Компанія ефективно управляє розгалуженою системою електричних мереж, ремонтно-будівельних, транспортних та багатьох інших технічних підрозділів. ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» повністю забезпечує потреби мешканців міста в електричній енергії. ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» активно розвивається, впроваджує сучасні технології та новітні підходи як на власних підприємствах, так і в управлінні усім значущим комплексом.

4. Проведено аналіз експортної діяльності та оцінка ефективності експорту ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі». В електроенергетичній галузі ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» накопичено багато проблем, які стримують її розвиток та потребують нагального вирішення. Технічний стан інфраструктури галузі наближається до критичного через високий ступінь зношеності обладнання, застарілість технологій, відсутність достатнього рівня інвестицій. Протягом 2018 року провідну роль у товарній групі експорту продукції ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» займають вугілля, рядове вугілля, вугільний концентрат та електроенергія. Експорт електроенергії ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» упродовж 2016-2018 рр. здійснювався до країн Європи та Азії.

5. Пропонуємо два основні напрямки підвищення ефективності розвитку експортного потенціалу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі». І проект «Залучення торгового представника на міжнародному ринку продажу електроенергії, який буде приймати участь у співпраці зі світовими компаніями, які мають потребу в електроенергії». Другий проект полягає у вдосконаленні асортименту відновлюваних джерел електроенергії ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі». Назва другого проекту: «Зростання прибутковості діяльності ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за рахунок вдосконалення асортименту електроенергії за кордон». Так, у результаті порівняння запропонованих заходів щодо зростання прибутковості ПрАТ

«ДТЕК Київські електромережі» варто відзначити, що запропоновані проекти є економічно ефективними, оскільки вони максимізують чистий приведений дохід та дають змогу підвищити конкурентоспроможність підприємства за рахунок залучення торгового представника для експорту електроенергії за кордон та впровадження нових видів альтернативних джерел електроенергії. Але, варто відзначити, що 1-й проект підвищення ефективності розвитку експортного потенціалу ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на основі залучення торгового представника на міжнародному ринку продажу електроенергії є більш прибутковим, адже він передбачає залучення меншого обсягу витрат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий Кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами та доповненнями (поточна редакція від 01.04.2017, підстава 1797-19). Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
2. Митний кодекс України : Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст. 552 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17?test=dCCMfOm7xBWMr2TEZi/v2D2RHI48Us80msh8Ie6>
3. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 26.10.2014 (поточна редакція від 01.01.2016, підстава 905-19). Відомості Верховної Ради (ВВР). 1991. № 29. Ст. 377.
4. Аль-Оста Салім Абдуль-Азіз. Трикомпонентна модель експортної діяльності підприємства. Маркетинг і менеджмент інновацій 2015. № 1 С. 213-220.
5. Бегма В.М. Деякі аспекти визначення експортного потенціалу українського оборонно-промислового комплексу. Проблеми науки. 2007. № 7. С. 45–51.
6. Волкова І. А. Методика аналізу експортно-імпортних операцій в діяльності підприємств. Вісник ЖДТУ. Економічні науки. № 3 (53). Житомир : 2010. С. 53-55.
7. Дахно І. І. Зовнішньоекономічний менеджмент. К. : Центр учбової літератури, 2012. 568 с.
8. Дудченко М. А. Диверсифікація експортного потенціалу України. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть. К.: Либідь, 2010. С. 143-157.
9. Зосимова Ж.С. Проблеми та умови покращення зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств. Економіка. Управління. Інновації. 2013. Вип. 2 (10). С. 119–124.

10. Іванієнко К.В. Узагальнення підходів щодо визначення сутності поняття «експортний потенціал». БІЗНЕС-ІНФОРМ. 2014. № 5. С. 291-297.
11. Клименко С.Є. Теоретичні основи побудови концепції застосування механізмів реалізації експортного потенціалу України на світових ринках. Держава та регіони. Серія «Економіка та підприємництво». 2013. № 3(72). С. 19-27.
12. Кобзева К.В. Експортний потенціал підприємства: сутність і особливості формування. Проблеми економіки. 2013. № 4. С. 281-285.
13. Ковтун Е.О. Шляхи оптимізації зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. В. 6, Ч. 1. С. 172–174.
14. Ключник А.В. Регулювання розвитку зовнішньоекономічної діяльності аграрного сектора в умовах євроінтеграційних процесів України. Економіка та інноваційний розвиток національного господарства. 2013. № 4. С. 11–15.
15. Крикунова В.М. Фактори, динаміка і структура зовнішньоторговельної діяльності підприємств України. Економічні інновації. 2013. С. 92–101.
16. Кузьмін О.Є. Організація експортної діяльності підприємства. Сучасні проблеми економіки і менеджменту: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції. Національний університет «Львівська політехніка». Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. С. 173-174.
17. Маталка С.М. Управління ефективністю зовнішньоекономічної діяльності підприємств: монографія. Луганськ: Ноулідж. 2011. С. 210.
18. Мельник О. Г. Діагностика факторів впливу на експортну діяльність підприємства. Інноваційна економіка. 2013. № 5. С. 63-66.
19. Радченко Е.Є. Визначення сутності поняття «експортний потенціал країни». Вчені записки Університету «КРОК». 2013. Вип. 34. С. 205-212.

20. Резнік Н.П. Український вибір євроінтеграція: економічні вигоди та історичні засади. Проблеми міжнародних відносин. 2014. Вип. 8. С. 282-301.
21. Селезньова К.В. Обґрунтування факторів впливу на розвиток експортного потенціалу машинобудівного підприємства. Вісник НТУ «ХП». 2013. № 45(1018). С. 102-115.
22. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2013. 408 с.
23. Чичкало-Кондрацкая И.Б. Анализ моделей управления экспортным потенциалом стран мира. Економічний часопис-XXI. 2013. № 5-6. С. 7-10.
24. Шевчук О.М. Аналіз зовнішньоторговельної діяльності України в сучасних умовах. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: зб. наук. праць. Серія «Економіка». Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. Вип. 27. С. 8–13.
25. Шестакова О. А. До питання категоріального змісту та структури експортного потенціалу підприємства. Економіка Розвитку. Харків :ХНЕУ, 2013. № 1 (65). С. 104-109.
26. Яковлєв А.І. Удосконалення методів визначення ефективності ЗЕД. Фінанси України. 2014. № 9. С. 25–27.
27. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL:: <http://www.ukrstat.gov.ua>
28. Офіційний сайт Міністерства економіки. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
29. Офіційний сайт Інституту відновлюваної енергетики НАН України . URL: : <http://ive.org.ua/>
30. Офіційний сайт Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України. URL: <http://saee.gov.ua/uk/activity/vidnovlyuvana-enerhetyka/potentsial>
31. Офіційний сайт Міністерства енергетики та вугільної промисловості України. URL: <http://mpe.kmu.gov.ua>

32. Офіційний сайт Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження. URL: <http://saee.gov.ua>

33. Офіційний сайт ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі». URL: <https://dtek-kem.com.ua>

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2016 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	23188	25945	0
первісна вартість	1001	86193	98694	0
накопичена амортизація	1002	63005	72749	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	34404	84226	0
Основні засоби:	1010	1635130	1515285	0
первісна вартість	1011	3856401	3938497	0
знос	1012	2221271	2423212	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	80862	21936	0
інші фінансові інвестиції	1035	8	8	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	7370	0
Відстрочені податкові активи	1045	158709	182236	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	1932301	1837006	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	227314	318760	0
Виробничі запаси	1101	138276	158626	0
Незавершене виробництво	1102	20019	19045	0
Готова продукція	1103	66203	137964	0
Товари	1104	2816	3125	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	459208	448324	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	30653	25063	0
з бюджетом	1135	93757	40915	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	93757	40915	0
з нарахованих доходів	1140	10269	13785	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	39840	42463	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0

Гроші та їх еквіваленти	1165	2174306	3000889	0
Готівка	1166	0	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	3531	3851	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	1081	0	0
Усього за розділом II	1195	3039959	3894050	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	4972260	5731056	0

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1022433	1022433	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	54622	54622	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	153364	153364	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2467415	1764977	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	3697834	2995396	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0

Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	559061	742139	0
за розрахунками з бюджетом	1620	159583	154825	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	0	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	35540	73649	0
за одержаними авансами	1635	4502	2981	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	1154227	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	486229	572078	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	29511	35761	0
Усього за розділом III	1695	1274426	2735660	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	4972260	5731056	0

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2016 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5100881	4580156
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3026140)	(2925530)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	2074741	1654626
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	61902	43761
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за	2121	0	0

справедливою вартістю			
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(199769)	(155530)
Витрати на збут	2150	(973691)	(896813)
Інші операційні витрати	2180	(18942)	(6357)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	944241	639687
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	259772	442666
Інші доходи	2240	28867	43788
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1359)	(1910)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(2967)	(40996)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1228554	1083235
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-223529	-157538
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1005025	925697
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1005025	925697
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	2811295	2636128
Витрати на оплату праці	2505	322614	257612
Відрахування на соціальні заходи	2510	57560	77396
Амортизація	2515	302494	297814
Інші операційні витрати	2520	724579	715281
Разом	2550	4218542	3984231
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1022432914	1022432914
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1022432914	1022432914
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.982974	0.9053865
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.982974	0.9053865
Дивіденди на одну просту акцію	2650	1.67	0.31

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2016 рік**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	8170525	6712494
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	41	1249
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	0	0
Надходження від повернення авансів	3020	0	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	192967	103450
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	2	0
Надходження від операційної оренди	3040	371	703
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	19	38
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(4152321)	(3858434)
Праці	3105	(243251)	(193625)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(60894)	(90436)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(2268989)	(1374184)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(202944)	(218424)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(622797)	(359588)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1443248)	(796172)
Витрачання на оплату авансів	3135	(0)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(216845)	(275057)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1421625	1026198
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	13000	24549
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	0	0
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	58926	0
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(235234)	(245283)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)

Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-163308	-220734
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	0	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	0	0
Сплату дивідендів	3355	(551578)	(316624)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(0)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(25)	(1046)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-551603	-317670
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	706714	487794
Залишок коштів на початок року	3405	2174306	1243965
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	119869	442547
Залишок коштів на кінець року	3415	3000889	2174306

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	25945	27714	
первісна вартість	1001	98694	111394	
накопичена амортизація	1002	72749	83680	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	84226	93320	
Основні засоби:	1010	1515285	1920744	
первісна вартість	1011	3938497	4566679	
знос	1012	2423212	2645935	
Інвестиційна нерухомість:	1015			
первісна вартість	1016			
знос	1017			
Довгострокові біологічні активи:	1020			
первісна вартість	1021			
накопичена амортизація	1022			
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	21936	21936	
інші фінансові інвестиції	1035	8	8	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	7370	2098	
Відстрочені податкові активи	1045	182236	191821	
Гудвіл	1050			
Відстрочені аквізиційні витрати	1060			
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	1837006	2257641	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	318760	324712	
Виробничі запаси	1101	158626	134969	
Незавершене виробництво	1102	19045	32737	
Готова продукція	1103	137964	155413	
Товари	1104	3125	1593	
Поточні біологічні активи	1110			
Депозити перестрашування	1115			
Векселі одержані	1120			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	448324	487714	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	25063	29474	
з бюджетом	1135	40915	17050	
у тому числі з податку на прибуток	1136	40915	17050	
з нарахованих доходів	1140	13785	3252	
із внутрішніх розрахунків	1145			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	42463	1527	
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	3000889	1631139	
Готівка	1166			
Рахунки в банках	1167			

Витрати майбутніх періодів	1170	3851	4001	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180			
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182			
резервах незароблених премій	1183			
інших страхових резервах	1184			
Інші оборотні активи	1190		95	
Усього за розділом II	1195	3894050	2498964	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	5731056	4756605	

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1022433	1022433	
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			
Капітал у дооцінках	1405			
Додатковий капітал	1410	54622	54622	
Емісійний дохід	1411			
Накопичені курсові різниці	1412			
Резервний капітал	1415	153364	153364	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1764977	1849417	
Неоплачений капітал	1425	()	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()	()
Інші резерви	1435			
Усього за розділом I	1495	2995396	3079836	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Пенсійні зобов'язання	1505			
Довгострокові кредити банків	1510			
Інші довгострокові зобов'язання	1515			
Довгострокові забезпечення	1520			
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521			
Цільове фінансування	1525			
Благодійна допомога	1526			
Страхові резерви, у тому числі:	1530			
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531			
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532			
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533			
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534			
Інвестиційні контракти;	1535			
Призовий фонд	1540			
Резерв на виплату джек-поту	1545			
Усього за розділом II	1595			
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600			
Векселі видані	1605			

Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610			
за товари, роботи, послуги	1615	742139	813672	
за розрахунками з бюджетом	1620	154825	178927	
за у тому числі з податку на прибуток	1621			
за розрахунками зі страхування	1625			
за розрахунками з оплати праці	1630	73649	62422	
за одержаними авансами	1635	2981	615	
за розрахунками з учасниками	1640	1154227		
із внутрішніх розрахунків	1645			
за страховою діяльністю	1650			
Поточні забезпечення	1660	572078	584101	
Доходи майбутніх періодів	1665			
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670			
Інші поточні зобов'язання	1690	35761	37032	
Усього за розділом III	1695	2735660	1676769	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800			
Баланс	1900	5731056	4756605	

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 рік**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6012007	5100881
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховання	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3479625)	(3026140)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий: прибуток	2090	2532382	2074741
Валовий: збиток	2095	()	()
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	50463	61902
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	(218413)	(199769)
Витрати на збут	2150	(1155447)	(973691)
Інші операційні витрати	2180	(39919)	(18942)
Витрат від зміни вартості активів, які	2181		

оцінюються за справедливою вартістю			
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1169066	944241
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	131628	259772
Інші доходи	2240	46475	28867
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	(1601)	(1359)
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	(2059)	(2967)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1343509	1228554
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-257085	-223529
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1086424	1005025
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	()	()
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1086424	1005025
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	3127817	2811295
Витрати на оплату праці	2505	398984	322614
Відрахування на соціальні заходи	2510	73810	57560
Амортизація	2515	369152	302494
Інші операційні витрати	2520	895960	724579
Разом	2550	4865723	4218542
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1022432914	1022432914
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1022432914	1022432914
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1.075	0.99
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1.075	0.99
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0.98	1.67

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2017 рік**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	9456731	8170525
Повернення податків і зборів	3005		
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010	925	41
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	615	
Надходження від повернення авансів	3020		
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	120751	192967
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035		2
Надходження від операційної оренди	3040	940	371
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045		
Надходження від страхових премій	3050		
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055		
Інші надходження	3095	29	19
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	(4763811)	(4152321)
Праці	3105	(331394)	(243251)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(75530)	(60894)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(2549782)	(2268989)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(242612)	(202944)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(603328)	(622797)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1703842)	(1443248)
Витрачання на оплату авансів	3135	(29474)	()
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	()	()
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	()	()
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	()	()
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	()	()
Інші витрачання	3190	(194522)	(216845)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1635478	1421625
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		
необоротних активів	3205	3733	13000
Надходження від отриманих: відсотків	3215		
дивідендів	3220		
Надходження від деривативів	3225		
Надходження від погашення позик	3230		
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		
Інші надходження	3250		58926
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	()	()

необоротних активів	3260	(918798)	(235234)
Виплати за деривативами	3270	()	()
Витрачання на надання позик	3275	()	()
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	()	()
Інші платежі	3290	()	()
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-915065	-163308
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Находження від: Власного капіталу	3300		
Отримання позик	3305		
Находження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310		
Інші надходження	3340		
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	()	()
Погашення позик	3350		
Сплату дивідендів	3355	(2155386)	(551578)
Витрачання на сплату відсотків	3360	()	()
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	()	()
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	()	()
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	()	()
Інші платежі	3390	()	(25)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-2155386	-551603
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-1434973	706714
Залишок коштів на початок року	3405	3000889	2174306
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	65223	119869
Залишок коштів на кінець року	3415	1631139	3000889

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2018 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	27714	34796
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	111394	130346
накопичена амортизація	1002	83680	95550
Незавершені капітальні інвестиції	1005	93320	90078
Основні засоби	1010	1920744	1823501
первісна вартість	1011	4566679	4729536
знос	1012	2645935	2906035
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	21936	21936
інші фінансові інвестиції	1035	8	8
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	2098	207
Відстрочені податкові активи	1045	191821	133073
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	2257641	2103599
II. Оборотні активи	1100	324712	500226
Запаси			
Виробничі запаси	1101	134969	217817
Незавершене виробництво	1102	32737	45299
Готова продукція	1103	155413	229954
Товари	1104	1593	7156
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	487714	619498
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	29474	28715
з бюджетом	1135	17050	--
у тому числі з податку на прибуток	1136	17050	--
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	3252	111
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1527	1
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	1631139	1200058
Витрати майбутніх періодів	1170	4001	5814
Інші оборотні активи	1190	95	485
Усього за розділом II	1195	2498964	2354908
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	4756605	4458507
Пасив	Код	На початок	На кінець звітного
1	рядка	звітного року	періоду
2	3	4	
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1022433	1022433
Капітал у дооцінках	1405	--	--

Додатковий капітал	1410	54622	54622
Резервний капітал	1415	153364	153364
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1849417	1641768
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	3079836	2872187
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	--	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	--	--
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	--	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	813672	1139700
розрахунками з бюджетом	1620	178927	165896
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	--	--
розрахунками з оплати праці	1630	62422	109726
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	615	707
Поточні забезпечення	1660	584101	132290
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	37032	38001
Усього за розділом III	1695	1676769	1586320
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	4756605	4458507

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік**

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	7500928	5968342
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4235986)	(3479625)
Валовий: прибуток	2090	3264942	2488717
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	475630	50463
Адміністративні витрати	2130	(290112)	(218413)
Витрати на збут	2150	(1542806)	(1111782)
Інші операційні витрати	2180	(7881)	(39919)
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	1899773	1169066

прибуток			
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	123470	131628
Інші доходи	2240	16851	46475
Фінансові витрати	2250	(10477)	(1601)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(24603)	(2059)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2005014	1343509
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-372284	-257085
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1632730	1086424
збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1632730	1086424

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3912789	3127817
Витрати на оплату праці	2505	516416	398984
Відрахування на соціальні заходи	2510	87297	73810
Амортизація	2515	412330	369152
Інші операційні витрати	2520	1156857	895960
Разом	2550	6085689	4865723

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1022432914	1022432914
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1022432914	1022432914
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1.61310000	1.07500000

Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1.61310000	1.07500000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	1.80000000	0.98000000

(код рядка 2610 та 2615) коментар: * розраховано за даними консолідованої звітності

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2018 рік**

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	11364325	9456731
Повернення податків і зборів	3005	--	--
у тому числі податку на додану вартість	3006	--	--
Цільового фінансування	3010	46	925
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	707	615
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	126611	120751
Надходження від операційної оренди	3040	1165	940
Інші надходження	3095	20	29
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	(6085948)	(4763811)
Праці	3105	(386570)	(331394)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(90841)	(75530)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(2920033)	(2549782)
Зобов'язання з податку на прибуток	3116	(296021)	(242612)
Зобов'язання з податку на додану вартість	3117	(825865)	(603328)
Зобов'язання з інших податків і зборів	3118	(1798147)	(1703842)
Витрачання на оплату авансів	3135	(28715)	(29474)
Інші витрачання	3190	(207084)	(194522)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1773683	1635478
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	--	--
необоротних активів	3205	6832	3733
Надходження від отриманих: відсотків	3215	--	--
дивідендів	3220	--	--
Надходження від деривативів	3225	--	--
Інші надходження	3250	--	--
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(--)	(--)
необоротних активів	3260	(350681)	(918798)
Виплати за деривативами	3270	(--)	(--)
Інші платежі	3290	(--)	(--)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-343849	-915065
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	--	--

Отримання позик	3305	--	--
Інші надходження	3340	--	--
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(--)	(--)
Погашення позик	3350	--	--
Сплату дивідендів	3355	(1838650)	(2155386)
Інші платежі	3390	(--)	(--)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-1838650	-2155386
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-408816	-1434973
Залишок коштів на початок року	3405	1631139	3000889
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-22265	65223
Залишок коштів на кінець року	3415	1200058	1631139

Організаційна структура відділу ЗЕД в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» станом на 2018 рік

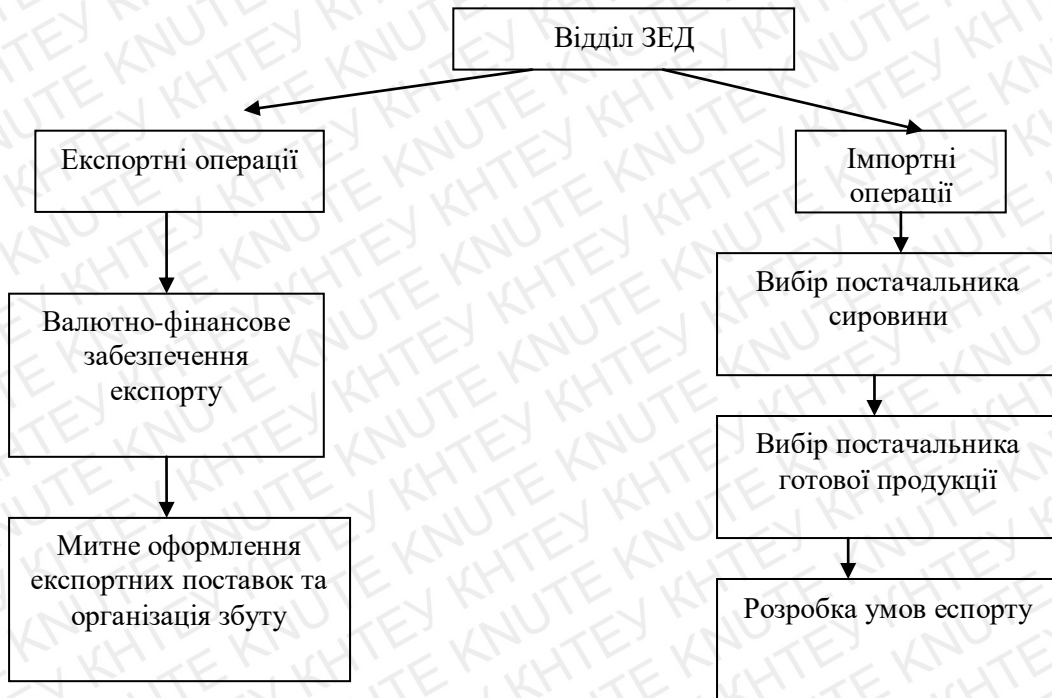
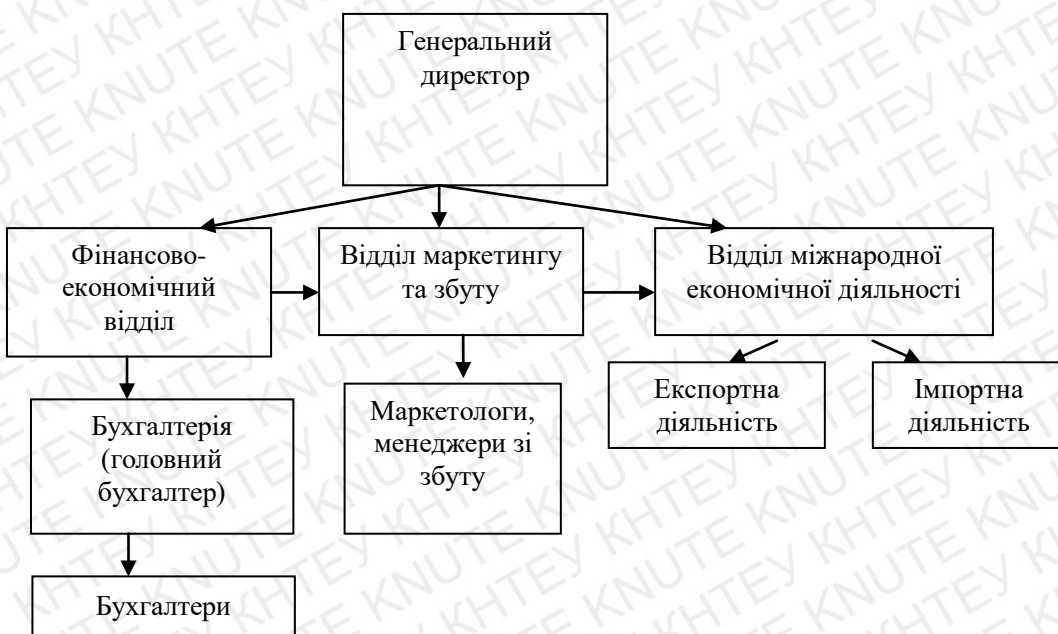

Рис. Д.2

Взаємозв'язок відділу ЗЕД в ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» з іншими відділами підприємства

Додаток Ж

Таблиця Ж.1

План доходів та витрат ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за 2020 рік з помісячним розподілом на умовах залучення торгового представника для експорту електроенергії за кордон (тис. грн)

Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Всього за рік
Чистий дохід	1476,8	1393,1	1120,0	964,9	1256,6	1321,7	1276,7	1123,1	1531,1	1573,0	1321,7	1154,2	15513,0
Економія від залучення торгового представника для експорту електроенергії за кордон	1812,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1812,5
Інноваційні витрати	157,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	157,5
Поточні витрати	1071,1	1010,3	812,3	699,8	911,3	958,6	926,0	814,6	1110,5	1140,9	958,6	837,1	11251,0
Операційні витрати	33,7	31,8	25,6	22,0	28,7	30,2	29,2	25,7	35,0	35,9	30,2	26,4	354,3
Разом витрати	1262,3	1042,2	837,9	721,8	940,0	988,8	955,1	840,2	1145,4	1176,8	988,8	863,4	11762,8
Прибуток до оподаткування	2027,0	350,9	282,1	243,1	316,5	332,9	321,6	282,9	385,7	396,2	332,9	290,7	5562,7
Податок на прибуток	364,9	63,2	50,8	43,8	57,0	59,9	57,9	50,9	69,4	71,3	59,9	52,3	1001,3
Чистий прибуток	1662,2	287,7	231,4	199,3	259,5	273,0	263,7	232,0	316,3	324,9	273,0	238,4	4561,4

Таблиця Ж.2

План доходів та витрат ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на 2021-2022 рр. із щоквартальним розподілом на умовах залучення торгового представника для експорту електроенергії за кордон (тис. грн)

Показники	2021 рік				Всього за 2021 р.	2022 рік				Всього за 2022 р.
	1-й квартал	2-й квартал	3-й квартал	4-й квартал		1-й квартал	2-й квартал	3-й квартал	4-й квартал	
Чистий дохід	4062,8	3607,9	4002,8	4122,9	15796,4	4135,7	3672,6	4074,6	4196,9	16079,9
Операційні витрати	100,2	89,0	98,7	101,7	389,7	110,3	97,9	108,6	111,9	428,7
Поточні витрати	3183,1	2826,7	3136,1	3230,2	12376,1	3501,4	3109,4	3449,7	3553,2	13613,7
Разом витрати	3283,4	2915,7	3234,9	3331,9	12765,8	3611,7	3207,3	3558,3	3665,1	14042,4
Прибуток до оподаткування	779,5	692,2	768,0	791,0	3030,6	524,0	465,4	516,3	531,8	2037,5
Податок на прибуток	140,3	124,6	138,2	142,4	545,5	94,3	83,8	92,9	95,7	366,7
Чистий прибуток	639,2	567,6	629,7	648,6	2485,1	429,7	381,6	423,4	436,1	1670,7

Додаток 3

Таблиця 3.1

План доходів та витрат ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» за 2020 рік з помісячним розподілом на умовах експорту відновлюваних джерел електроенергії (тис. грн)

Показники	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Всього за рік
Чистий дохід	1476,8	1393,1	1120,0	964,9	1256,6	1321,7	1276,7	1123,1	1531,1	1573,0	1321,7	1154,2	15513,0
Інноваційні витрати	280,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	280,0
Поточні витрати	1071,1	1010,3	812,3	699,8	911,3	958,6	926,0	814,6	1110,5	1140,9	958,6	837,1	11251,0
Операційні витрати	81,3	76,6	61,6	53,1	69,1	72,7	70,2	61,8	84,2	86,5	72,7	63,5	853,5
Разом витрати	1432,3	1087,0	873,9	752,9	980,5	1031,3	996,2	876,4	1194,7	1227,4	1031,3	900,6	12384,5
Прибуток до оподаткування	44,5	306,1	246,1	212,0	276,1	290,4	280,5	246,8	336,4	345,6	290,4	253,6	3128,5
Податок на прибуток	8,0	55,1	44,3	38,2	49,7	52,3	50,5	44,4	60,6	62,2	52,3	45,6	563,1
Чистий прибуток	36,5	251,0	201,8	173,8	226,4	238,1	230,0	202,4	275,9	283,4	238,1	207,9	2565,4

Таблиця 3.2

План доходів та витрат ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» на 2021-2022 рр. із щоквартальним розподілом на умовах експорту відновлюваних джерел електроенергії (тис. грн)

Показники	2021 рік				Всього за 2021 р.	2022 рік				Всього за 2022 р.
	1-й квартал	2-й квартал	3-й квартал	4-й квартал		1-й квартал	2-й квартал	3-й квартал	4-й квартал	
Чистий дохід	4062,8	3607,9	4002,8	4122,9	15796,4	4135,7	3672,6	4074,6	4196,9	16079,9
Операційні витрати	241,5	214,4	237,9	245,1	938,9	265,6	235,9	261,7	269,5	1032,7
Поточні витрати	3183,1	2826,7	3136,1	3230,2	12376,1	3501,4	3109,4	3449,7	3553,2	13613,7
Разом витрати	3424,6	3041,1	3374,0	3475,2	13315,0	3767,1	3345,2	3711,4	3822,7	14646,4
Прибуток до оподаткування	638,2	566,8	628,8	647,6	2481,4	368,7	327,4	363,2	374,1	1433,5
Податок на прибуток	114,9	102,0	113,2	116,6	446,7	66,4	58,9	65,4	67,3	258,0
Чистий прибуток	523,3	464,7	515,6	531,1	2034,7	302,3	268,5	297,9	306,8	1175,5